

Upravišтво: Ljubljana, Pucničjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucničjeva
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri poš. čk. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Neporušna povezanost sil trojnega pakta

Neomajna odločitev, da se orožje ne odloži, dokler ne bo zmagovito zaključena vojna proti Zedinjenim državam in Angliji

Rim, 12. dec. s. Nova zavezniška pogodba med Italijo, Nemčijo in Japonsko, ki je bila včeraj sklenjena v Berlinu, se glasi:

Politika predsednika Roosevelta je imela v zadnjih letih v tesni zvezi z Angleško točno določeni cilj, da ustvari in ohrani v opresivni obliki oblast nad vsemi svetovnimi viri, da odvzame italijanskemu, nemškemu in japonskemu narodu sleherno možnost in prekriža sleherno pot, da bi same poskrbele za svoje elementarne potrebe dela in življenja. Ta politika, ki so jo Zedinjene države in Anglija vztrajno in zagrizeno vodile, je prišla do izraza v stalnem odporu proti temu, da bi se omogočila legitimna revizija svetovne položaja, sprito katere bi bilo mogoče ustvariti nov red sodelovanja med narodi, ki bi imel nujno za osnovo pravič-

nejšo razdelitev svetovnih rezerv v skladu s potrebami teh narodov

V evropski vojni je predsednik Roosevelt jasno zavzel sovražno stališče nasproti osnima silama. Nj okleval pred nobeno pobudo in pred nobenimi ukrepi, pred nobeno grožnjo, ki ne bi bile neposredno napere proti temu silama. Nešteto je primerov odkritega gaženja mednarodnega prava, ki jih je odredil in izvršil proti Italiji in Nemčiji. Navesti je treba le naslednje, s katerimi je omejil ali celo odpravil lastninsko in osebo svobodo italijanskih in nemških podanikov, odredil zaplenbo italijanskih ladij v severnoameriških lukah, obsodbe in internacije tem ladjam pripadajočih posadk, izdal povelje ameriški mornarici, da v naprotju s slehernim pravno odredbo napade italijanske in nemške ladje in jih uniči. Člani ame-

riške vlade so se celo upali ponašati se z vojnimi dejanji proti ladjam osi, z napadi in potapljanjem naših podmornic. Odgovorni ameriški elementi so celo ponovno in odkrito napovedali načrte za napad na Italijo in Nemčijo in v Zedinjenih državah je bil še pred kratkim objavljen neovržen dokument, ki je razkril načrt predsednika Roosevelta, da bi v letu 1943. z orožjem napadel Italijo in Nemčijo.

Nasproti takim grožnjam, izzivanju in kršenju mednarodnega prava sta Italija in Nemčija nastopili resno in velikodušno, z odkrito in globoko željo, da bi se izognili sporu z Zedinjenimi državami in razširjenju vojne. Toda to njuno stališče ni moglo in ne more biti brez meje. Sprito položaja, ki je nastal, in v duhu zvestega izpolnjevanja klavzul trojnega pakta z dne 27. septembra leta 1940, smatrate sedaj, da sta dolžni boriti se ob strani Japonske, nastopiti v skupni borbi v svojo obrambo, za ohranitev svobode in neodvisnosti svojih narodov in svojih imperijev, proti ameriškim Zedinjenim državam in proti Angliji.

V ta namen so vlade vseh treh sil sklenile naslednji sporazum:

Sprito neomajna odločitev, da se orožje ne odloži, dokler se ne bo zmagovito za-

ključila skupna vojna proti ameriškim Zedinjenim državam in Angliji, so se italijanska, nemška in japonska vlada sporazumele o naslednjih klavzulah:

Cl. 1. Italija, Nemčija in Japonska se bodo skupno borile v vojni, ki so jim jo vsilile ameriške Zedinjene države in Anglija, z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, in do končne zmage.

Cl. 2. Italija, Nemčija in Japonska se obvezujejo, da ne bodo sklenile ne premirja ne miru, ne z ameriškim Zedinjenimi državami ne z Anglijo, ne da bi se o tem med seboj popolnoma sporazumele.

Cl. 3. Italija, Nemčija in Japonska bodo tudi po zmagovitem zaključku vojne najtesneje sodelovale v smislu trojnega pakta, ki so ga sklenile 27. septembra 1940, da bi dosegle nov pravičen red.

Cl. 4. Ta pogodba se uveljavi takoj ob podpisu in ostane v veljavi enako dolgo kakor trojni pakt, ki je bil sklenjen 27. septembra 1940.

Visoke pogodbenne stranke se bodo v primernem trenutku pred potekom tega roka sporazumele glede nadaljnjih oblik svojega sodelovanja, kakor to določa 3. člen te pogodbe.

Odmevi po svetu

Tokio, 12. dec. s. Informacijski urad predsedništva vlade je včeraj objavil besedilo novega dogovora, sklenjenega med Japonsko, Italijo in Nemčijo.

V pristojnih krogih pripisujejo sprito italijansko-nemške vojne napovedi Zedinjenim državam poseben pomen dejstva, da se je italijansko-nemška pobuda manifestirala v obliki novega dogovora med silami trojnega pakta in ne le v obliki japonskega sklicevanja na trojno zvezo.

Tokio, 12. dec. (Domei). Prebivalstvo japonske prestolnice je snoči z velikanskim zanimanjem po svojih radijskih zvočnikih poslušalo vesti o novem italijansko-nemškem-japonskem dogovoru, ki znači okrepitev fronte osi v skupni vojni proti Zedinjenim državam. Ker vedno bolj upada nevarnost pred sovražnimi letalskimi napadi na Tokio, tudi niso bili izvedeni strogi

ukrepi o zatemnitvi. Počenši z 11. decembrom je bila odrejena samo delna zatemnitev v Tokiju. Središče mesta je ostalo razsvetljeno in so trgovine razsvetljene in odprte kakor običajno. Prebivalstvo je bilo snoči polno na ulicah, zlasti glavne prometne žile tokijske prestolnice Ginza in Sinjuku so bile kakor običajno žive in polne po poslih hitečega ljudstva.

Tokio, 12. dec. s. Vsi listi objavljajo na prvih straneh vest o italijanski in nemški vojni napovedi Zedinjenim državam ter besedilo novega pakta, pri čemer pripominjajo, da so vse tri velesile selaj popolnoma združene v pravi križarski vojni proti Angliji in Američanom, kakor tudi v svojih naporih za vzpostavitev novega reda v Evropi in Aziji.

V svojem komentarju o podpisu novega pakta piše list »Japan Times Advertiser«,

da so z novo pogodbo poglabile podpisnice medsebojne vezi in se zavezale, da ne bodo odložile orožja, dokler ne bo dosežena skupna končna zmaga. List »Niči-Niči« pripominja, da je Japonska napovedala vojno Angliji in Ameriki v triletnem prepričanju, da mora uničiti sovražno angleško-ameriško koalicijo, ako si hoče zagotoviti lastno varnost in ustvariti novi red v vzhodni Aziji. Združene velesile morajo sedaj pahniti Anglije in Američane na mesto, ki jim pripada, ter onemogočiti, da bi vladali nad štirimi petinami sveta.

V Mandžukuu

Hsingking, 12. dec. (Domei). Predsednik vlade Mandžukua Čang Činghui je imel snoči ob 23. govor, ki je bil po svoji vsebini direktno navezan na italijansko in nemško vojno napoved Zedinjenim državam. Min. predsednik Mandžukua je v svojih izjavah zlasti odobral nov italijansko-nemško-japonski dodatni dogovor k že obstoječemu trojnemu paktu. Ta dogovor je označil kot okrepitev skupne fronte treh držav berlinskega pakta nasproti Zedinjenim državam ter britanskemu imperiju. Končno se je min. predsednik z vsem srcem zavzemal za to, da ukrene Mandžukuo vse za podpiranje Japonske v vojni proti anglo-ameriškim silama.

V Vatikanu

Vatikan, 12. dec. d. Iz vatikanskih krogov se je zvedelo, da povzroča neprestano širjenje vojne naraščajočo zaskrbljenost pri sv. stolici. Na pristojnem mestu kritizirajo stališče Zedinjenih držav, posebno pa stališče Roosevelta. V zvezi s tem se zlasti spominjajo, da je poseben Rooseveltov poslanik pri Vatikanu Myron Taylor lani januarja ob izročitvi akreditivnih listin izjavil, da je njegova želja v popolni skladnosti z željo papeža, da je namreč treba z vsemi možnimi sredstvi preprečiti razširjenje vojne ter da je treba prav tako vsestransko podpirati možnosti sklenitve miru. V vatikanskih krogih ugotavljajo, da je bilo od tistega trenutka dalje stališče, ki ga je zavzel Roosevelt, baš nasprotno izrazom njegovega poslanika. Roosevelt je tiral dalje svojo vojno politiko, dokler ni celo lastnega naroda pahnil v vojno.

Attacchi nem ci respinti presso Tobruk

Aerei tedeschi hanno colpito un incrociatore e un cacciatorpediniere — Un altro incrociatore colpito presso Derna

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data 12 dicembre il seguente bollettino di guerra n. 558:

Nella Marmarica proseguono i combattimenti ad ovest di Tobruk.

Nuovi forti attaccati nemici appoggiati da carri armati sono stati respinti. Intorno a Sollum e Bardia si è intensificata l'azione delle opposte artiglierie. Stukas e picchiatori hanno a più riprese bombardato concentramenti di mezzi meccanizzati, autocolonne nella zona di Bir Hakeim. In combattimenti aerei la caccia germanica ha abbattuto sei velivoli.

La formazione navale che il giorno dieci aveva bombardato Derna è stata raggiunta da aerei tedeschi che hanno colpito muovamente con bombe un incrociatore e un cacciatorpediniere.

Nel Mediterraneo centrale due apparecchi avversari sono stati distrutti dalla nostra caccia; durante un tentativo di incursione sulla baia di Argostoli un terzo aereo è stato fatto precipitare da quella difesa contraerea. Un nostro aereo non è rientrato.

La mattina dell'11 un incrociatore e due cacciatorpediniere nemici hanno ripetuto il cannoneggiamento di Derna; alcuni colpi sono caduti di nuovo sull'ospedale «Principe di Piemonte»; danni di poca entità. Le batterie della regia marina hanno aperto il fuoco sull'incrociatore che si presume colpito. Un'incursione aerea su Bengasi nella notte dal 10 al 11 ha causato tre vittime e nessun danno.

Nostri apparecchi hanno bombardato la base navale di La Valletta (Malta).

Le operazioni per il recupero dei prigionieri britannici imbarcati sul piroscafo silurato di cui al bollettino del giorno, dieci, hanno consentito il salvataggio di circa 1800 uomini tra i quali un certo numero di feriti.

Sovražni napadi pri Tobruku zavrtnjeni

Nemška letala so zadela eno križarko in en rušilec — Pri Derna zadeta še neka druga križarka

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil danes naslednje 558. vojno poročilo:

V Marmariki se nadaljujejo borbe za padno od Tobruka. Novi močni sovražni napadi, ki so jih podpirali tanki, so bili zavrtnjeni. Okoli Soluma in Bardie se je povečalo delovanje topništva z obeh strani. Nemški in italijanski strnoglavci so večkrat bombardirali zbirališča mehaniziranih sredstev in avtomobilske kolone na področju pri Bir Hakeimu. V letalskih spopadih so nemški lovci sestrelili 6 letal. Pomorsko formacijo, ki je 10. t. m. obstreljevala Derno, so ponovno napadla nemška letala, ki so še enkrat zadela z bombami neko križarko in neki rušilec.

V osrednjem Sredozemlju so naši lovci uničili dve sovražni letali. Pri poskusu letalskega napada na zaliv Argostoli je protiletalska obramba sestrelila v morje neko tretje letalo. Ena naša letala se ni vrnilo.

Dne 11. t. m. zjutraj so neka sovražna križarka in dva sovražna rušilca ponovno obstreljevali Derno; neka strelav je spet zadelo bolnišnico Principe di Piemonte;

škoda neznatna. Baterije kraljeve mornarice so začele streljati na križarko, o kateri se domneva, da je bila zadeta. Letalski napad na Bengasi v noči od 10 na 11. t. m. je zahteval tri žrtve, a nobene škode.

Naša letala so bombardirala pomorsko oporišče v La Valletti na Malti.

Operacije za rešitev britanskih jetnikov, ki so bili vkrcani na torpediranem parniku, o katerem smo poročali v poročilu z dne 10. t. m., so omogočile rešitev okoli 1800 ljudi, med njimi tudi nekaj ranjenec.

Letalske akcije

Berlin, 12. dec. d. S pristojnega nemškega vojaškega mesta poročajo, da so 10. decembra nemška strnoglavna letala skupaj z borbenimi letali pod zaščito lovskih letal nadaljevala svoje napade na sovražnikova zbirališča čet, motorizirane kolone ter sovražnikove topniške postojanke v severni Afriki. Nasprotniku so bile prizadele hude izgube. V zraku so nemška letala sestrelila eno britansko lovsko letalo ter pet borbenih letal.

Nemško vojno poročilo

Krajevne borbe na vzhodu — Na zapadu 4 ladje potopljene Letalske akcije v severni Afriki — Velike izgube angleškega letalstva

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti je prišlo tudi včeraj le do krajevnih borb.

Na Atlantskem oceanu so nemške podmornice potopile 4 angleške ladje s skupno 27.700 br. reg. tonami, med njimi tudi veliko petrolejsko ladjo. Poleg tega so bile dve stražni in ena petrolejska ladja hudo poškodovane s torpedi.

Britanska letala so včeraj brezuspešno skušala izvesti ovirane napade na področju Nemškega zaliva, v pretekli noči pa na področju severne in zapadne Nemčije. Pri tem sta bila dva sovražna bombnika sestreljena.

V severni Afriki se boji nadaljujejo. Skupine nemških in italijanskih letalskih sil so razpršile kolone angleških oklopnih in drugih motornih vozil. V letalskih spopadih, ki so se pri tem razvili, so nemški lovci sestrelili 6 sovražnih letal. Nemška bojna letala so v pretekli noči bombardirala tobruško luko in železniške naprave pri Sidi Baraniju.

V času od 6. do 9. decembra je angleško letalstvo izgubilo 69 aparatov, od teh 34 na Sredozemskem morju in v severni Afriki. V istem času je bilo v borbi proti Veliki Britaniji izgubljenih 18 nemških letal.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 12. dec. d. Preteklo noč so sovražna letala preletela več obalnih krajev zapadne Nemčije. Sovražna letala so vrgla več eksplozivnih in zažigalnih bomb, ki so med civilnim prebivalstvom zahtevale večje število ranjenec. Nekaj poslopij v stanovanjskih okrajih je bilo poškodovanih. Po dosežanih informacijah je bilo eno britansko letalo sestreljeno.

Vojna na morju

Berlin, 12. dec. d. Nemške podmornice so potopile tri sovražnikove trgovske ladje ter neko petrolejsko ladjo s skupaj 27 tisoč tonami. Dve sovražnikovi stražni ladji sta bili prav tako potopljene, neka petrolejska ladja pa je bila zadeta od torpeda in hudo poškodovana.

JAPONCI ZASEDAJO FILIPINE

Položaj angleške obrambe na Malajskem polotoku postaja čim dalje bolj težaven

Tokio, 12. dec. d. Kakor je bilo včeraj javljeno, so japonske čete, ki so se izkrcale na neki točki na severnem delu Filipinskega otočja, zavrnile doslej vse sovražnikove protinapade, katerih namen je bil vreči jih z neke strateško važne višine na postojanke, ki so jo včeraj zasedle. S te točke razširjajo japonske čete svoje operacije v smeri proti Manili, kamor se sovržnik nezdružno umika.

Tokio, 12. dec. (Domei) Mornariški oddelek japonskega cesarskega generalnega štaba je davi objavil uradno poročilo, ki pravi, da se je japonskim četam v širokem sodelovanju z mornarico in letalstvom posrečilo v petek v zgodnjih jutranjih urah izkrcati se na južnem delu otoka Luzona v skupini Filipinov. Ker so japonske čete že prej zasedle del otoka Luzon na severni strani, so sedaj lahko pričele operacije proti ameriškim silam z dveh strani, tako da je sovražnik prišel v japonske klešče. Obkoljevanje sovražnikovih sil se nadaljuje.

Tokio, 12. dec. (Domei) Z uradnega mesta je bilo sporočeno, da so od početka japonskih operacij na Filipinih nasprotniki izgubili v celoti že nad 200 letal. Večina jih je bila sestreljenih v zraku, druge pa je sestrelilo japonsko protiletalsko topništvo ali pa so bila uničena na tleh. V vseh teh operacijah je japonsko letalstvo izgubilo samo 9 aparatov.

Sanghaj, 12. dec. d. Po vestih iz Manile so japonski izkrcavalni oddelki zasedli še neko nadaljnjo točko na obali otoka Luzona na Filipinih. Vest, ki so dosepele z ameriške strani, priznavajo, da so japonske čete na več krajih zasedle otok Luzon ter pripominjajo samo, da se ameriške cete še vedno upirajo japonskim oddelkom, ki prodirajo v južni smeri.

Stockholm, 12. dec. d. Z Manile javljajo, da je bilo tamkaj službeno razglašeno, da se je skupina japonskih čet izkrcala na Leaspiju. Na severnem delu otoka Luzona so Japonci okrepili pritisk, vendar trdi maniliško uradno poročilo, da se položaj materialno ni izpremenil.

Boji na Malaji

Tokio, 12. dec. d. Posebni komunikacije glavnega stana japonskih oboroženih sil, izdan ob 15.35 lokalnega časa, pravi, da so japonska vojaška letala ponovno izvršila silovit bombni napad na otok Penang. Predvsem so japonska letala bombardirala britanski ladijski konvoj, ki je prevažal čete. En transportni parnik je bil potopljen, štirje drugi pa poškodovani.

Sanghaj, 12. dec. d. Po informacijah, ki so dosepele semkaj iz službenih krogov v Singapur, priznavajo v angleškem povelj-

ništvu na Daljnem vzhodu, da je položaj britanske obrambe na Malajskem polotoku zelo težaven. V teh krogih izjavljajo, da se britanske obrambne operacije v severnem delu Malaje ne razvijajo po načrtu ter da so britanske čete utrpeli na tem prostoru zelo hude izgube. Prav tako v teh krogih ne zanikujejo japonske trditve, da si je japonsko letalstvo izvajalo absolutno premoč nad operacijskim področjem v severni Malaji.

Stockholm, 12. dec. d. Poročilo poveljništva britanskih sil na Daljnem vzhodu, ki je bilo objavljeno snoči v Singapur, javlja o novem velikem japonskem letalskem napadu na otok Penang v malajskem distriktu. V istem komunikuje se druge borbe na tem področju označujejo za manj pomembne.

Stockholm, 12. dec. s. Ameriški poročevalec, ki je bil na krovu oklopnice »Prince of Wales« in ki se je rešil, pripoveduje, da je med utopljenici tudi angleški admiral Phillips, ki je bil poveljnik britanske pomorske eskadre v Singapur. Življenje je izgubil tudi poveljnik oklopnice »Prince of Wales«, Leach. Razen teh je utonilo kakih 1.000 moških posadke. List »Times« priznava težino tega udara za britansko brodogradnjo, list »Daily Express« pa pripominja, da je nastopila težka ura za britanski imperij, še mnogo težja kakor ona po Dunkerqueu.

Nizozemsko brodogradništvo v Singapur

Sanghaj, 12. dec. d. Včeraj je bil v Bataviji objavljen uradni komunik, ki pravi, da so pomorske sile Nizozemske Vzhodne Indije dosepele v britansko oporišče Singapur. Dasi ni bilo mogoče zvedeti nobenih podrobnosti, je vendar jasno, da so Anglični poklici pomorske sile Nizozemske Vzhodne Indije na pomoč, da bi izpolnile večje vrzeli, ki so nastale v britanski vojni mornarici na Daljnem vzhodu po zadnjih hudih porazih v bližini Singapura. Nizozemska pomoč pa na brž ne bo posebno učinkovita, zakaj vojno brodogradništvo nizozemskega vzhodnoindijskega otočja nima močnih in modernih edinic. To brodogradništvo iz dveh obalnih oklopnih križark, ki imata vsaka po približno 5000 ton. Nadalje so v njegovem sestavu štiri križarke, večje številno rušilcev, nekaj torpednih čolnov ter končno manjše številno podmornic. Ni znano, katere ladje nizozemskega vzhodnega brodogradništva so bile poslano v Singapur, toda najbolj verjetno je, da so bile britanskemu vojnemu brodogradništvu poleg obeh obalnih oklopnih križark, tudi še vse ostale križarke.

Sanghaj, 12. dec. d. Po informacijah iz Batavije, je vlada Nizozemske Vzhodne

Indije odredila, da se vodovje pred Batavijo zapre z morskimi minami.

Demanti o potopitvi oklopnice »Haruna«

Tokio, 12. dec. (Domei). S pristojnega japonskega vojaškega mesta zanikujejo ameriško vest, da bi bila potopljena japonska oklopnica »Haruna«. Ameriške agencije so namreč razširile vest, da so med japonskimi izkrcavalnimi manevri pred Filipini ameriška letala bombardirala japonsko oklopnico »Haruna«, na kateri je nastal požar, nakar se je potopila. Na pristojnem japonskem mestu sodijo, da gre v tem ameriškem poročilu najbrže za pomoč in so Američani »Haruno« zamenjali za japonsko lahko križarko, ki je bila med izkrcavalnimi manevri poškodovana, kar pa je japonski mornariški štab že objavil v posebnem poročilu. Japonsko vojno brodogradništvo je od pričetka vojne na Tihem oceanu izgubilo pri Filipinih samo naslednje edince:

Dne 11. decembra je bil severno od otoka Luzona potopljen polagalec min. Nadalje sta bila tu poškodovana še nadaljnji minonosce ter neka križarka. Tretji minonosce je bil zadet od ameriških letalskih bomb pred luko Apari, ko je zajel ameriško trgovinsko ladjo. Tudi ta minonosce je bil samo poškodovan.

Knox na Havajih

Stockholm, 12. dec. s. Iz angleškega vira se doznava, da je ameriški mornariški minister polkovnik Knox prispel v Honolulu na Havajskem otočju.

Deset ameriških letal zaplenjenih

Tokio, 12. dec. s. Doznava se, da je med vojnimi potrebščinami, ki so jih Japonci zaplenili ameriški posadki v Pekingju in Tienčinu tudi 10 letal.

Zaplenba južnoameriškega premoženja na Japonskem

Tokio, 12. dec. s. Finančni minister je odredil, da se z današnjim dnem zapleni vse premoženje južno-ameriških republik Peru, Brazilija, Kostarika, Nikaragua, Guatemala, Honduras, Kuba in San Domingo kot represalija zaradi sovražnih ukrepov teh republik nasproti Japoncem.

Tokio, 12. dec. (Domei). Na današnji tiskovni konferenci je sekretarji šef japonskega informacijskega urada Jun Čuhija, ki nadomešča službenega vzhodnega zastop-

Nadaljevanje na 2. strani

nikta Tomokazu Horiya ponovno naglasil predstavnikom tujega tiska, da bo Japonska v polni meri izvršila vse potrebno, da bodo na japonskih ozemljih preostali pripadniki sovražnih držav deležni spodobne postopanja. Pripomnil je: Naravno je, da obratno tudi Japonska pričakuje, da bodo v sovražnih državah korektno postopali s tamkajšimi ostanki japonskimi državljani. Zastopnik informacijskega urada je na razna vprašanja predstavnikov tiska glede odnosov med Japonsko in državami latinjske Amerike odklonil vsak komentar.

Pripomnil je, da glede na nastale težave v prometnih zvezah med Japonsko in temi državami, ni na razpolago dovolj zanesljivih informacij, na podlagi katerih bi bilo mogoče presojati položaj.

Japonska plovba nespremenjena

Sanghaj, 12. dec. s. Japonske paroplovne družbe objavljajo, da se bo njihova služba nadaljevala brez sprememb v voznih redih in paroplovnih poteh tudi v smeri proti Japonski in nazaj, ker ima japonska mornarica popolno nadzorstvo v kitajskih vodah.

Italijanski pomorski ataše Galletti je danes pomorskomu poveljniku v Sanghajju admiralu Oki izrazil čestitke italijanske veleposlanstva za velike zmage japonske brodovja. Polkovnik Okijama mu je nato vrnil obisk v poslanstvu ter se mu v imenu admirala Oke zahvalil za čestitke.

Varnostni ukrepi v Avstraliji

Saigon, 12. dec. s. Doznava se iz Sidneja, da je avstralska vlada sprito veliki izgub Angležev in Američanov na Pacifiku podvela posebne varnostne ukrepe, da bi bila kos morebitnim japonskim napadom na Avstralijo in da bi istočasno preprečila morebitna sabotažna dejanja.

Sanghaj, 12. dec. d. Iz Sidneja poročajo, da je imela luka Port Darwin preteklo noč svoj prvi letalski alarm. V oddaljenosti kakih 400 km od Port Darwina so bila signalizirana japonska letala, nakar je bil dan letalski alarm, ki se je pričel nekaj pred polnočjo ter je bil preklican 40 minut po polnočjo. Japonskih letal nad samo mesto ni bilo.

Aretacije v Panami

Berlin, 12. dec. d. Newyorški radio je razširil vest, da so bili v Panami aretirani vsi nemški, italijanski in japonski državljani ter odpremljeni v neko internacijsko taborišče.

Bolivija ni napovedala vojne Japonski

Buenos Aires, 12. dec. (Domei.) Iz obojskega glavnega mesta La Paza poročajo, da je predsednik bolivajske vlade Alberto Ostria Gutierrez večerjati oficijelno demantiral iz nekaterih virov razširjene vesti, da bi bila Bolivija napovedala vojno Japonski. Glede zaplemba japonskih dobrotmetij v Boliviji je min. predsednik Gutierrez izjavil, da nimajo ničesar skupnega s temi govoricami ter da bo Bolivija proglašala zaporo tudi nad nemškimi in

italijanskimi dobrotmetji. S pooblaščenimi strani v La Pazi izjavljajo, da se Bolivija ravna po načelih panameriške solidarnosti ter da ne bo napovedala vojne Japonski, ne glede na izid prihodnje panameriške konference, ki bo v začetku januarja 1. 1942 v Rio de Janeiru.

Neutrlnost Francije

Tokio, 12. dec. (Domei.) Japonsko zunanje ministrstvo je davi prejelo iz Vichyja službeno obvestilo, po katerem je francoska vlada japonskega poslanika v Vichyju Satomaru Katoja informirala 9. decembra, da namerava ohraniti v sedanji japonsko-ameriški vojni na Pacifiku najstrožjo neutralnost.

Omejitev ameriške trgovine s Turčijo

Sofija, 12. dec. s. List »Zora« poroča, da je poslanstvo Zedinjenih držav v Ankari opozorilo zastopnike ameriških trgovin v Turčiji, naj ne sprejemajo nobenih blagovnih naročil za Turčijo.

Churchill priznava

Rim, 12. dec. s. Churchill so večerjati v angleški spodnji zbornici mnogi poslanci s svojimi vprašanji prisilili, da je še enkrat spregovoril. Dejal je med drugim:

Ofenziva v Libiji se ni razvila v smislu pričakovanj, toda upanje je, da bo Auchinleck izvršil svojo nalogo.

Dodal je, da borbe v severni Afriki prav gotovo razbremenjujejo Ruse v njihovi borbi na vzhodnem bojišču. Čeprav se je naš položaj spremenil, je pripomnil Churchill, in sicer v mnogih pogledih ne povsem ugodno, moramo vendarle ohraniti svojo obveznost do Rusije.

V nadaljevanju govora je Churchill dejal, da je japonski napad povzročil pomorski sil Zedinjenih držav in Velike Britanije hud udarec. Ne spominjam se, je pripomnil dobesedno predsednik angleške vlade, tako hudega udara našemu brodovju, kakršnega predstavlja izguba oklopnice »Repulse« in »Prince of Wales«.

Glede ameriških dobav in ameriške pomoči je Churchill pripomnil, da se bo morala Anglija vsaj za nekaj mesecev zaolajviti z zmanjšanjem teh dobav in tudi z zmanjšanjem pomoči ameriškega vojnega brodovja.

Omajan prestiž Velike Britanije

Stockholm, 12. dec. s. Mornariški sekretar »Stockholms Tidningen« pravi v pregledu dogodkov prvih treh dni na Pacifiku in Indijskem oceanu, da potopitev dveh angleških oklopnice v malajskih vodah ne pomeni le hudega udara za angleške sile na morju, marveč tudi nepopravljivo škodo za angleški prestiž v onem delu sveta. Pisec globoko ocenjuje spretnost japonscev, ki so znali daleč od svojih oporišč ohraniti in še celo zboljšati skladno delovanje svojih oboroženih sil. Odprli so si pot mimo Malajskega polotoka proti Nizozemski Indiji in Avstraliji.

Uspešni boji italijanskega ekspedicijskega zbora na vzhodnem bojišču

Rim, 12. dec. s. V zadnjih dneh so sovjetske čete v svoji protiofenzivi na jugu vzhodnega bojišča pritiskale tudi na postojanke italijanskih divizij in jih napadle. Italijanski vojaki so vzdržali sunek in prešli nato v protinapad. Položaj posameznih oddelkov je bil za trenutek zelo kočljiv, deloma zaradi obsežnosti fronte, na kateri so se borili, deloma pa tudi zaradi posebnih terenskih okoliščin, ker je tam vse polno tovarov in industrijskih naprav. Treba je bilo zato sovražnika potisniti še bolj proti vzhodu, kjer so bile terenske razmere nekoliko ugodnejše. Italijanski in nemški poveljniki sta se takoj sporazumeli o skupni akciji. Nemške sile so pričele prodirati od severa proti jugu v sovražno ozadje, italijanske pa so napadle frontalno. Neka divizija je po hudi topniški pripravi potisnila sovražnika nazaj, se polastila važne postojanke in železniške postaje. Druga kolona je zavzela drugo pomembno postojanko, brze kolone pa so takoj vzpostavile zvezo z zavezniškimi oddelki.

Po tem uspešnem pričetku so se operacije 6. decembra razmahale in kljub nizki temperaturi ter drugim težavam so bili doseženi važni uspehi. Sovražnik se je zman upiral in v borbah, ki so trajale vse do mraka, je imel mnogo izgub. Z ročnimi granatami in bajonetami so bili sovražni oddelki poginili iz svojih gnezd in zavzeta je bila cela vrsta važnih točk. Letalske sile so ne glede na neugodno vreme odločno sodelovale v borbi ter neprestano s strojnimi in bombami napadle sovražne oddelke, postojanke in utrdbe.

Tudi naslednjega dne so se borbe intenzivno nadaljevale, dokler ni bilo vse zavzeto področje trdno v italijanski in nemški posesti. Kmalu je bilo tudi vse zasedeno področje očiščeno. Italijanski in nemške operacije se še nadaljujejo. Čeprav so lokalne značaja, so bili z njimi doseženi pomembni uspehi, prizadevanje so bile sovražniške izgube in zavzeto je bilo novo ozemlje.

Z vzhodnega bojišča, 12. dec. s. (Od posebnega poročevalca agencije Stefan). Italijanski ekspedicijski zbor, ki je pretekli dne dosegel nove uspehe, ko je sovjetskim oboroženim silam, ki so ponovno silovito napadle v raznih odsekih, prizadel hude in krave izgube, je odločno začel novo ofenzivno fazo. Medtem ko je sovražnik očividno mašil vrzeli, ki so mu jih povzročili naši hrabri in srditi protinapadi, in medtem ko je očividno pripravil nove in močnejše napadalne poskuse, so naše oborožene sile zopet navalele nanj. Vse bojišče, kjer so italijanske čete, je v gibanju in medtem ko so nekatere kolone začele napad, so druge izvrševale izvidniško in ofenzivno delo, da bi sovražnim silam onemogočile premikanja. Cilji naše kolone so bili različni in je bil njih glavni namen spraviti sovražnika z onih postojank, odkoder je podvel svoje grozeče napade proti našim silam. Postopno in po načrtu so bili vsi ti cilji zmagovito doseženi. Prva je nastopila neka hrabra divizija, ki je začela svoje napredovanje, da bi zasedla železniško progo izredne važnosti za kasnejše obvladovanje ozemlja.

še o pravem času prišli in ga odvedli v Barcelono.

Justifikacije v Franciji

Pariz, 12. dec. d. Tu je bilo objavljeno obvestilo nemških okupacijskih oblasti, da je bilo na smrt obsojenih in ustreljenih 11 oseb, stanujočih v okolici Bresta, zaradi posesti orožja, municije in nasilstev, izvršenih nad pripadniki nemške vojske. Razen tega so bili justifikirani obtoženi delovanja v korist degaulistov ter vohunstva.

Eksplozija na parniku v carigrajski luki

Carigrad, 12. dec. s. Zaradi eksplozije na krovu se je potopil parnik, natovljen s petrolejem in bencinom. Pogrešajo več žrtev. Eksplozija se je baje pripetila zaradi ne previdnosti člana posadke. V teku je preiskava za ugotovitev odgovornosti.

Eksplozija v Budimpešti

Budimpešta, 12. dec. s. Silovita eksplozija, ki je iz neznanega vzroka nastala v neki kemični tvornici v Budimpešti, je poginila v zrak del tovarniškega poslopja. Dva delavca sta bila ubita, trije pa ranjeni.

Zaplemba angleškega imetja v Bolgariji

Sofija, 12. dec. s. Bolgarska vlada je do nadaljnjega prepovedala sleherni kupčijo z nepremičninami, da bi preprečila spekulacije. Istočasno je odredila tudi zaplembu premoženja angleških državljanov, bivačih v Bolgariji.

Povratak Darlana v Vichy

Vichy, 12. dec. d. Preteklo noč se je podpredsednik vlade admiral Darlan po svojem sestanku z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano spet vrnil v Vichy.

Snežni viharji na Laponskem

Stockholm, 12. dec. s. Že nekaj dni divjajo v Laponiji silni snežni viharji. Čeprav so izolirane in promet je prekinjen, temperatura je padla na 48 stopenj pod ničlo.

Gospodarstvo

Socialno zavarovanje v Italiji

S pričetkom lanskega leta se je pričela v Italiji izvajati reforma socialnega zavarovanja, ki je bila predpisana 1. maja 1939. S to reformo se je znatno povečal krog zavarovancev in je danes skoro polovica vsega italijanskega prebivalstva na ta ali oni način zavarovana v posameznih zavarovalnih panogah: v starostnem zavarovanju (invalidnostnem zavarovanju v zavarovanju svojcev po smrti), v zavarovanju proti tuberkulozi, v zavarovanju za brezposelnost in v zavarovanju za poroke in rojstva. Vse štiri zavarovalne panoge so združene pri Nacionalnem zavodu za zavarovanje v Rimu. Za brezposelnost niso zavarovani le kmetijski delavci, kmetijski zakupniki pa niso zavarovani za invalidnost in za starostno preskrbo.

Istočasno s razširjenim krogom zavarovancev je bilo uvedeno tudi povišanje prispevkov in zboljšanje zavarovalnih dajatev. Vse to prihaja vidno do izraza v objavljenih podatkih zavoda za leto 1940. Glede na razširjenost kroga zavarovancev, povišanja prispevkov in deloma zaradi višjih mezd se je skupna vsota prispevkov dvignila v tem letu za 47%, in sicer od 1.89 milijarde lir v letu 1939 na 2.77 milijarde lir v letu 1940. Najbolj so narasli prispevki za starostno in invalidnostno zavarovanje (za 55%) in prispevki v zavarovanju za poroke in rojstva (za 77%).

V najvažnejši panogi, to je v starostnem in rentnem zavarovanju, ki predstavlja jedro kapitalnega kritja, so se izdatki v lanskem letu povečali le za 8%. V panogi zavarovanja za brezposelnost pa so se izplačila povečala za 34%, navzile temu se drže še vedno na primerni višini 230 milijonov lir. To povišanje dajatev za brezposelnost je deloma posledica začasnega večje brezposelnosti zaradi posledic vojne, ki je sicer prinesla naraslo zaposlenost zlasti v oboroževalni industriji, vendar je

Skupne naložbe vseh štirih panog zavarovanja so ob koncu leta dosegle 16.5 milijarde lir. V teku leta so se povečale na 16%. Naložbe v državnih papirjih predstavljajo sedaj 34% vseh naložb (prejše leto 28%), nazadovni pa je odstotek naložb v posojilih občinam in pokrajinam ter odstotek naložb v nepremičninah in podjetjih komunalnega gospodarstva.

Velike uspehe kaže pobijanje tuberkuloze, ki pa je na drugi strani zahtevalo precejšnje denarne žrtve. Deficit te zavarovalne panoge se je podvojil in je lani dosegel 38 milijonov. Za tekoče leto je pričakovati nadaljnje povečanje deficita, ker v tej panogi ni misliti na povišanje prispevkov in se deficit krije iz razpoložljive rezerve. V panogi zavarovanja za poroke in rojstva so se rezerve povečale od 139 na 303 milijone lir.

Skupne naložbe vseh štirih panog zavarovanja so ob koncu leta dosegle 16.5 milijarde lir. V teku leta so se povečale na 16%. Naložbe v državnih papirjih predstavljajo sedaj 34% vseh naložb (prejše leto 28%), nazadovni pa je odstotek naložb v posojilih občinam in pokrajinam ter odstotek naložb v nepremičninah in podjetjih komunalnega gospodarstva.

Imenovanje članov odbora za preureditev zasebnega zavarovanja

Glede na svojo naredbo z dne 24. novembra št. 161, zadevajočo preureditev zasebnega zavarovanja, in glede na predloge zainteresiranih družb je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino takole sestavil odbor, določen v čl. 8 omenjene naredbe: odvetnik Teobald Zennaro, odposlanec Visokega komisariata (predsednik); dr. Ivan Slokar, predsednik Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov (podpredsednik); cav. uff. Costante Pessato (član) in Josip Zotti (namestnik), predstavnika zavoda Istituto Nazionale delle Assicurazioni; cav. dr. Albert Rossi (član) in dr. Leo Skala (namestnik), predstavnika zavoda Assicurazioni Generali; Ferruccio Sibis (član) in Karel Miarin (namestnik), predstavnika zavoda Riunione Adriatica di Sicurtà; Ivan Martelanc (član) in Avgust Novak (namestnik), predstavnika Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani; inž. Alojz Majce (član) in Milan Jug (namestnik), predstavnika zavarovalne banke »Slavije« v Ljubljani; Ivan Lah (član) in dr. Josip Dermastja (namestnik) kot izvedenca. Tajnik odbora, ki ima svoj sedež pri uradu za nadzorovanje zasebnega zavarovanja pri Visokem komisariatu (gledališka ulica 3), je dr. Milan Bano.

Prepoved uporabe kostanja v slaščični proizvodnji in jaje pri izdelovanju likerjev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo o prepovedi izdelovanja

Gospodarske vesti

— Prodaja lesa. Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino — ravnateljstvo državnih gozdov v Ljubljani proda na prvi pisni licitaciji dne 29. decembra 1941. v primeru neuspehe prve pa na drugi pisni licitaciji dne 9. januarja 1942. v petih skupnih skupaj okoli 17.500 plm bukovine na panju v državnem gozdu na Gorjancih (na južni strani Trdinovega vrha Sv. Gere). Skupna izključna cena znaša 314.200 lir, vendar se vsaka skupina bukovine proda kot poseben licitacijski objekt. Obe licitaciji se bosta vršili navedene dni od 11. ure dopoldne naprej v uradnih prostorih ravnateljstva državnih gozdov v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 1, kjer bodo zainteresirani vzorec za vložitve ponudbe kakor tudi vsa ostala potrebna pojasnila.

— Iz združnega registra. Pri Gospodarski zvezi v Ljubljani, zdruzi z o. z., je bil zbrisan pooblaščenec Alfonz Besednjak.

— Kruh iz pšenično-koruzne moke na Hrvaškem. Prihodnji teden bodo pričeli v Zagrebu po novi odredbi izdelovati kruh iz pšenično-koruzne moke. Po novih predpisih se more izdelovati kruh iz mešanice, ki vsebuje največ 50% pšenične enotne moke (ta se lahko nadomesti tudi z rženo moko) in iz 50% koruzne moke, ki se do dveh tretjin lahko nadomesti s krompirjevo moko (v Zagrebu je letos pričela obratovati tvornica za izdelavo krompirjeve moke). Izdelovanje peciva iz pšenične moke je dovoljeno samo za sanatorije in bolnišnice, in sicer na podlagi odobrenja ministrstva.

— Madžarsko-hrvaški plačilni sporazum. S 1. decembrom je stopil v veljavo madžarsko-hrvaški plačilni sporazum. Kilirski račun se vodi v pengih, obračunski tečaj pa je določen na 12.06 kune za 1 penga. Ta tečaj velja za nove posle, lahko pa se uporablja tudi za zaključke sklenjene pred 1. decembrom, ako se stranke sporazumejo, odnosno, ako so bili posli sklenjeni pod pogojem, da se izvrši obračun, ko bo določen kilirski tečaj. Pri ostalih terjatvah, zlasti terjatvah, ki so nastale pred 10. aprilom, bodo še posebna pogajanja. Privatne kompenzacije bodo v bodoče odobrene le izjemno.

— Prodajna družba za trboveljski premog v Celju. V trgovinskem registru v Celju je bila te dni vpisana trdka Kohlenhandels-gesellschaft Süd, Montana A. G. & Co. Družba sta ustanovili podjetji »Oskrb« z energijo Spodnje Štajerske d. d. in »Montana d. d.« za rudarstvo, industrijo in trgovino na Dunaju. Družba »Oskrb« z energijo Spodnje Štajerske je, kakor znano, prevzela poleg naprav Elektrarne Fale in Kranjskih deželnih elektrarn premogovnike Trboveljske premogokopne družbe in premogovnik Velenje. Nova prodajna družba, ki je bila ustanovljena v Celju, se lo bavi predvsem s prodajo premoga iz teh premogovnikov. Ustanovila bo tudi podružnice v inozemstvu.

— Znižanje carin v Srbiji. Iz Beograda poročajo, da je srbska vlada izpremenila posamezne postavke carinske tarife in je za življenjsko važno blago, ki se mora uvažati, carino ukinila ali pa bistveno znižala. Tako so ukinjene carine na svinje, govedo, ovce, koze, meso (razen perutnine), slanino, mesne izdelke, jajca, perutnino, mast, moko, olje, maslo, sir, pšenico, čemen, koruzo, riž, fižol in premog. Predvsem pa so znižane carine na železo in jeklo, cement, gradbeni les, kemične proizvode, pločevino, električne elemente, kmetijsko orodje, žico, cink, železne sode in emalirano posodo.

— Pogojna zamenjava 1000-dinarskih bankovcev v Srbiji. Srbska Narodna banka je pri zamenjavi tisočakov v sumljivih primerih pridržala bankovce in predlagatelj izročila potrdila. Sedaj bo izplačala protivrednost onim predlagateljem, ki so že ob izbruhu vojne stanovali na področju Srbije in so pravočasno predložili bankovce v zamenjavo, kakor tudi beguncem, ki so bankovce predložili v zamenjavo do 15. avgusta.

— Nove prehranbene omejitve v Švici. Švicarski zvezni vojni prehranbeni urad je s 1. decembrom uvedel prisilno oddajo jajc od strani kmetovalcev. Obenem je odredil racioniranje jajc. Zankraj dobi vsaka oseba na mesec samo tri jajca. — Kakor smo že poročali, je bil s 1. decembrom uveden tretji brezmesni dan v Švici. Ker pa ni mogoče privatnih gospodinjstev prisiliti, da bi držala brezmesne dneve, je zvezni prehranbeni urad uvedel kontingentiranje klanja tudi za govejo živino in drobnico. Enak ukrep je bil uspešno izveden že poleti za svinje in se je število zaklanih svinj v tretjem četrtletju zmanjšalo za 45%.

— Težave lyonske industrije svile. Pred izbruhom sedanje vojne je lyonska industrija svile predstavljala 18% svetovne produkcijske kapacitete. V okolici Lyonsa je v posameznih podjetjih 60.000 mehaničnih statev in 16.000 ročnih statev za svilo. Zaradi spremenjenih razmer je prišla lani ta industrija v velike težkoče. Francoska vlada je uvedla dodelitev pičlo razpoložljivih surovin in polfabrikatov, na drugi strani pa je napravila vse korake, da se omogoči preskrba podjetij s surovinami, kar je deloma uspelo. Sedaj obratujejo tvornice s skrajšanim delovnim časom 26 ur na teden. Francoski vladi je vrhu tega uspelo povečati domačo produkcijo svetilnih kokonov, ki se je podvojila in sedaj krije 20% potrebe.

— Znatno zboljšanje francoske oskrbe z žitom. Medtem ko je bila lani v Franciji letina zaradi vojnih dogodkov bistveno manjša nego pred vojno, se je letos zopet bistveno povečala. Pridelek pšenice se ceni na 65 do 70 milijonov metriskih stotov, kar ustreza povprečju iz dobe pred sedanjo vojno (lani je znašal pridelek komaj 50 milijonov metriskih stotov). Pridelek krompirja se ceni na 12 milijonov ton t. j. 1/4 več kakor v prejšnjem letu. Sprito blago se letine je docela zagotovljena preskrba Francije do nove letine, medtem ko je imela Francija v letu 1940/41 velike težkoče pri oskrbi prebivalstva z najvažnejšimi živilni.

— Radiatorji za centralno kurjavo iz porcelana. Zaradi štednje z železom so v Nemčiji pričeli izdelovati radiatorje za centralno kurjavo iz porcelana. Ti radiatorji so se zelo dobro obnesli in se sedaj izdelujejo že v znatnem obsegu. Prvenstveno jih uporabljajo zlasti v bolnišnicah in povsod tam, kjer je treba držati čistost.

— Minimalni izvoz ameriškega bombaža. Zedinjene države so izgubile pretežni del tržišča za ameriški bombaž, kar potrjuje stalno nazadovanje izvoza bombaža. Ta je v desetih mesecih t. l. padel na 0.98 milijona bal nasproti 3.38 in 3.19 milijona bal v istem razdobju zadnjih dveh let.

Obisk v tržaški ribarnici

Trst, v začetku decembra. Tudi Ljubljana se bo v kratkem, kakor smo čitali in slisali, lahko ponasala z novo higienično ribarnico. Izvirna zasnova z učinkovitimi stebriščem ustreza načelom tržne praktičnosti in zunanje estetike. Tako bo dobila tudi Ljubljana svojo lepo ribarnico, ki jo ima vsake večje mesto.

Povsem drugačen je zasitek, po katerem je bila že leta 1912-13 zgrajena tržaška ribarnica, ki je tudi sedaj ob nastopu zimskih podnebnih prilik zmerom živahna in dobro založena. Tam, kjer pristajajo parniki in ladje istrske proge, se v bližini tako zvanega bersaljerjskega pomola z reprezentativno stavbo pomorskega pristaniškega postajališča vzdiguje monumentalna, že od daleč pozornost vzbujajoča zgradba tržaške ribarnice s stolpom in uro. »Santa Maria del Guato« je šaljiv vzdevek, ki ga je ustvaril tržaški humor za

označbo ribarnice, ker ima stolp z uro in ker vzbuja po svoji arhitektonski zunanosti na prvi pogled videz cerkve.

Tržaška ribarnica je bila zgrajena po zasnovi tržaškega inženjerja G. Pollija ter je med največjimi v Italiji, med najlepšimi v Evropi. Osrednji prostor je obsežna ribarniška dvorana s priključenimi prostori za tržne organe, razen tega so pod streho znamenite stavbe tudi prostori slovečega tržaškega akvarija.

Živahno, slikovito je vrvenje v tej visoki, prostorni, sijajno zračen in svetli ribarniški dvorani, kamor prideš po širokem stopnišču ob glavnem vhodu. Ob vseh letnih časih so na prodaj ribe vseh vrst od jegulje do sipe, od sirovih ostrig pa do najlepših tunov, ki jih lovijo navadno svetokriški ribiči. Pa tudi barkovlanski in mljski ribiči zelo skrbijo za to, da je tržaška ribarnica zmerom izdatno založena z ribjim

biagram. Prodajalci in prodajalke rib kažejo s svojimi živahnimi vzklidi, s katerimi vzpodbujajo številno občinstvo k nakupu, zelo razgiban kupčijski temperament. Ljubitelji ostrig si privoščijo v ribarnici okusne in s limoninim sokom požaljene ostrige. Prava slaščica, pikanten dopoldanski priboljšek, ki ga Tržčan zelo ceni. Znano je, da teži okus tržaškega sladokusa k pikantnosti in ostrim začimbenostim. Posebno živahno je v tržaški ribarnici od dnevi, ko je ponehala burja. V burjastem vremenu zadržani ribiči se potem s tem večjo verno lotijo ribiške arde. Ribarniška razvilitost pa bi se nedvomno še stopnjevala, ako ne bi bilo po vseh mestnih četrtih številnih prodajalnic rib.

Tržaška ribarnica pa ni znamenita le kot tržišče z ribami, ampak tudi zaradi prelepega pomorskega akvarija, ki ji je priključen pod isto streho. Vhod je proti morju, kjer se ustavljajo parniki paroplovne družbe »Istria-Trieste«, ki oskrbujejo redno plovo med Trstom ter raznimi istrskimi pristanišči. Proti nizki vstopni si lahko ogledaš v tem akvariju s 27 steklenimi kadmi najraznovrstnejše morske ribe; v osmih med njimi se ti odkriva celotna slika pester jadranske favne. V drugih steklenih kadeh, napolnjenih z morskimi vodo in prirejenih po naravnem vzorcu, pa vidiš zbrane, eksotične ribe, dočim lahko občuduješ v osrednjem bazenu, kjer je za 18 ton morske vode, predvsem večje hitro plavalce, grabežljive morske ribe. Pred gledalcem zaživi postrobojno morskno življenje v okusno urejenem miniaturnem obsegu.

Zarotniški proces v Trstu

Sodba bo najbrže proglašena jutri

Trst, 11. decembra. Tudi na včerajšnji razpravi pred posebnim sodiščem za zaščito države so se nadaljevali govori posameznih branilcev. Prvi je govoril odvetnik Presti, ki brani Ivančiča, atentatorja iz Trbiža. Branilec je prosil sodišče, naj obtožbeno milostno sodi.

Odvetnik Preschi je govoril v obrambo obtožencev dr. Šuke in Kausa. Za obtožbeno Kausa zahteva državni tožilec smrtne kazni. Branilec je sodišče prosil, naj dr. Šuke ne obsoli na smrt. Glede Kausa, ki naj bi bil dejanski izvršilec atentata na Duceja, ki je Duce obsodil Kobarid, je branilec izjavil, da se popolnoma zaveda zločina tega naklepa in odločitve, toda sodišče naj upošteva okolnosti, da obtoženec ni izvršil atentata, ker mu vest tega ni dovolila, ko se mu je oglasila v odločilnih urah snovanja atentata. Branilec je prosil

sodišče, naj nad obtožencem Kausom izreče velikušno sodbo.

Odvetnik Manassero je govoril za obtožbeno Šiligoja, vodjo slovenske dijaške skupine s separatistično tenenco. Branilec je izrazil upanje, da bo sodišče upoštevalo razne okoliščine, v prid obtožbeno Šiligoja in da bo izreklo pravično sodbo.

Odvetnik Kesic je branil obtožbeno Kosovela, Slaviča, Danijela, Stefančiča, Sturma, Vremca, Staniča, Gaspariča in Domnika. Branilec je predložil vse okoliščine in je izključil možnost odgovornosti za prve tri obtožbenice. Za Stefančiča je zahteval oprostitve zaradi pomanjkanja dokazov, glede ostalih pa je predlagal milostno sodbo.

Govori branilcev se bodo nadaljevali v petek in v soboto, na razpravi v nedeljo pa bo najbrž izrečena sodba.

Zakaj so pred stoletji Hrvati menjali vero

V začetku srednjega veka je bila vsa Slavonija katoliška dežela. Vsi prebivalci Slavonije so pripadali rimsko-katoliški cerkvi, ki je imela v deželi številne samostane, in to ne samo frančiškanske, ampak tudi pavlinske, dominikanske, avguštinske in benediktinske. Šele po letu 1459, ko je bila Srbija spremenjena v turški pašaluk, so začeli Srbi zapuščati Srbijo in bežati v zahodni del Srema. S seboj so vodili duhovnike in redovnike pravoslavne vere. Tako je pravoslavje prišlo v Srem, od koder se je kasneje razširilo tudi v nekatere kraje Slavonije.

Turki so leta 1521. začeli osvajati Srem, kjer so takoj zasedli Zemun, Stari Slankamen, Mitrovico in Karlovce. Silni sultan Sulejman II., ki je leta 1526. začel vojno proti ogrskemu in hrvatskemu kralju Ljudevitu II., je tega leta po vrsti zavzel Petrovaradin, Ilok in Osijek. V naslednjih letih so njegove čete osvojile ostanki Srema in vukovsko županijo. Leta 1536. so Turki osvojili južno Slavonijo med Brodom in Staro Gradiško, Požeško in vso požeško kotlino, leta 1543. pa severno Slavonijo, posebno mesta Valpovo, Orahovico in Voćin. Istega leta je padla v turško posest tudi zapadna Slavonija okoli Novske, Pakraca in Daruvara. Ko je na Ulama beg leta 1552. zavzel Virovitič, je bila vsa Slavonija pod turškim gospostvom.

liške cerkve. Srbski menihi so enostavno zasedli bivše rimsko-katoliške samostane, ker se temu turški vladodržci niso upirali. Članek navaja v dokaz pavlinske samostane Veliko in Malo Remeto na Fruškogori in Duzluk nad Orahovico.

Frančiškani iz Našice in Velike niso utegnili vršiti dušebrižništva v vsej Slavoniji, še manj pa v oddaljenem Sremu. Zato se je dogajalo, da so katoliški Hrvati prihajali k maši, ki jo je daroval pravoslavni duhovnik ali redovnik. Iz istega razloga so katoliški dali krstiti svoje otroke pravoslavnim duhovnikom, ki so jih potem smatrali za svoje župljane. Ljudstvo se temu ni upiralo, ker ni razlikovalo med rimsko-katoliško in pravoslavno cerkvijo. Tako je iz Srbije prihajalo vedno večje število duhovnikov in menihov v Slavonijo, kjer so vršili dušebrižništvo. Tedanji pravoslavni duhovniki niso vodili cerkvenih knjig, to je krstne matice, poročne matice in knjige umrlih, ker večina niso znali pisati. Zato danes ne moremo trditi z gotovostjo, katere hrvatske vasi so odpadle od rimsko-katoliške vere. Toda ohranjeni so viri, po katerih vemo, da je samo leta 1634. prešlo v pravoslavje preko 200 rimsko-katoliških zadržev v Rumi, Mitrovici, Golubincih, Soljanah, Veliki Remeti, Mandlošu in Voćin. To sporočilo je omenjena leta prej rimski papež od svojega poročevalca v Iloku. Prehod iz rimsko-katoliške vere v pravoslavje je pospeševal tudi dejstvo, da so morali rimokatoliški turškim oblastvom plačevati poseben davek za svobodno izpovedovanje katoliške vere.

Poleg pravoslavnih duhovnikov in redovnikov so širili svojo vero v Slavoniji tudi kalvinski pastirji iz južne Madžarske, ki je tedaj pripadala turškemu cesarstvu. Ker v slavonski Podravini ni bilo katoliških duhovnikov, ki bi lahko opravljali dušno pastirstvo, so katoliški prehajali v okolici Osijeka, Valpova in Dolnje Miholje v kalvinizem. Konec 17. stoletja je bilo že 30 hrvatskih vasi, v katerih je prevladovala kalvinova vera, pozneje pa so se razen vasi Tordince, vsi vrnili iz teh krajev v rimsko-katoličanstvo.

liške cerkve. Srbski menihi so enostavno zasedli bivše rimsko-katoliške samostane, ker se temu turški vladodržci niso upirali. Članek navaja v dokaz pavlinske samostane Veliko in Malo Remeto na Fruškogori in Duzluk nad Orahovico.

Nočni čuvaj

šaljive zgodbe se ne stresajo kak tako iz rokava. Neki pisatelj nam s častno besedo zagotavlja, da globokoumno in lirsko navdihneno razpravo o tem, kako je treba na pomlad zeleno preplekati plot okoli vrtilčka, napiše mnogo prej, kakor zmora napisati pol strani dobre humoreske. Kolikokrat mora iskalec šaljivih motivov premožgati vse vijuge svojih možganov, da bi našel tisti ščepec zabele, ki ji pravijo »poanta« ali »poantica« — pa vse zaman. Tista masčobica, ki ji pravimo »poanta«, žal ni na karte, ker je še neprimerno zlahtnejša in dragocenejša kakor vsaka druga mast. Ali včasih se na lepem zgodi, da te sreča prijatelj in ti pove zgodbo, vzeto iz resničnega življenja, da se moraš od srca nasmejati. Prosim čujmo takšno zgodbo:

Krtišče je neznan kraj na Dolenjskem. Seveda se v resnici ne imenuje tako, toda ker se človek nerad prekrija s tujskoprometnimi ustanovami — najbolj občutljivimi na svetu — imenujemo tisti lep kraj Krtišče. To ni nikakoz zdravilišče, Badjura ga ne omenja, nima ničesar zoper protin ali revmatizem, nima niti zdravilnega vrelca, — in vendar tja tako radi zahajajo cvikičari, obrabci kurjih bedres in sploh letoviščarji. Kajti Krtišče počiva v prijazni dolini, po kateri se vije potok, naokrog

pa so gozdovi, da kar diši po smrekah in hojah. Ali prava diha vasi so prebivalci, ljubivni in gostoljubni, da malo takih na Slovenskem. Cerkvica ima hiše zbrane okrog sebe kakor kolkja piščeta. To je prastara slovenska primera. Zakaj bi jo zavrgli med staro šaro? Kdor pa hoče, si lahko izmisli kakšno novo.

Krtišče je daleč od železnice. Tam ni ne plina, ne elektrike, ne radia, ne gramofona skratka: čas se je v Krtišču ustavil. Ustavil se je v tisti dobi, ko so po naših krajih še živeli nočni čuvaji. Nu, ampak zdaj smo že kar pri glavni osebi. Kajti v Krtišču imajo nočnega čuvaja. Dandanes seveda nima pravega opravka in se zvečer kar tako ogiba po hišah, da dobi silce žganja ali požirek mladega vina. Brez nočnega čuvaja Blaža si namreč Krtišče ne more predstavljati. On je za Krtišče takšna varnostna znanaka, kakor Grad za Ljubljano ali polž za Višnjo goro. To bodo potrdili vsi, ki so ga spoznali že v početnih dneh sedanjega veka.

Tiste zlate čase je nočni čuvaj Blaž vsako noč romal po Krtišču. Naj je bilo poleti ali pozimi: nosil je sivo pelerino, starinsko čelado, svetilko na helebard in trobento. Seveda, instrumentu so samo letoviščarji pravili trobenta, tako se imenitneje sliši. V resnici je bil to kravlj rog, obesen na debelo zeleno vrvice, ki je nekoč bila svilen. Nočni čuvaj Blaž je bil kaj pomenen na

Ob slovesu Kočevjarjev od rodne grude

Družba „Emona“ prevzema njihovo dosedanje lastnino

Dolenjske Toplice, 12. dec. Za marsikoga je bila ura slovesa težka in marsikomu je ob slovesu kanila solza iz oči po izmučenem licu. Imetje, ki ga izselenci niso vzeli s seboj, kakor tudi vse nepromakljivo imetje je postalo last družbe »Emona«, ki more edina razpolagati z njim. Vse nepremično in premično imetje je bilo že pred nekaj meseci popisano in vse to je omenjena družba prevzela. Kar koli so izselenci od popisanih predmetov odprodali ali sami zase uporabili, morajo pred odhodom družbe povrniti v denarju. V posameznih vaseh je izseljenih Kočevjarjev je ostalo precej živine, krme za živino, koruze, krompirja in drugega, kar more prodati le omenjena družba »Emona«, ki posluje v Kočevju. Živino so prevzeli v oskrbo oni, ki so ostali na svojem domu, da jo krmlijo; za trud dobe od družbe primerno nagrado. Zanimanje za nakup

zemljišč in hiš je že precejšnje in bo gotovo še večje, ko bo preselitev dokončna, kar se bo dovršilo v teku nekaj tednov. Tako bodo dobile kočevske vasi, zlasti one v bolj ugodnih in rodovitnih predelih dosedanje kočevske ozemlja nove naseljenice, ki se bodo uživeli v nov položaj in pričeli izkoriščati bogastvo plodne in rodovite zemlje, kakor tudi bogastvo obširnejših gozdov, ki so bila zasebna lastnina.

V legah, kjer ni veliko plodne zemlje in so bili prebivalci navezani le na nakup življenjskih potrebščin in so si služili denar le z lesnimi izdelki (škafi, sita, brenče, kadunje), se bodo pač tudi novi naseljenici oprileli te obrti, ki se utegne še zelo razširiti. Tudi razvoj živinoreje se glede na mnogobrojne pašnike, ki bi se dali razširiti, utegne izboljšati in povečati.

XXIX. seznam kočevskih optantov

XXIX. seznam kočevskih optantov vsebuje naslednjih 306 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

OBČINA KOPRIVNIK
 Nove Breže: Hutter Konrad (35), Tereziya roj. Kump (20), Ernest (5), Herbert (4), Edltraud (4 mes.), Stene Josip (62, Rajhenav), Magdalena roj. Högl (60), Stenitsch Rudolf (34), Stenitsch Matja (66), Margareta roj. Stenitsch (64), Rankel Arnold (28), Marja roj. Lackner (22), Rankel Josip (56), Jospina roj. Kraker (60), Hiris Ivan (41), Marja roj. Stene (32), Viljem (13), Ida (11), Emil (8), Ivan (2), Henrik (1), Tanke por. Hris Elizabeta (74, Čviljari); Kotnik Ludvik (44, Lipenci), Marja roj. Hutter (40), Ernest (14), Franc (8).

OBČINA DOLENJA VAS
 Grčarice: Michitsch Ivan (74, Jera roj. Krišch (65), Ema (26), Franc (29); Dejak Josip (52), Tereziya roj. Michitsch (42), Ana (19), Marja (15), Josip (8); Tschinkel Ferdinand (35), Jospina roj. Parthe (66); Poje Ivan (48), Marja roj. Kresse (44); Schaller Hubert (33), Schaller Karel (30); Michitsch Matja (61); Tschinkel Ivan (48), Marja roj. Ilc (45), Ivan (10), Pavel (3); Ilc Marja (18); Eppich por. Hagnmann Marja (65); Primosh Josip (22), Marja (77); Rottel Marja (13); Nossan Franc (47); Sturm Helena (46); Krišch Ivan (64), Jospina roj. Tschinkel (62), Jospina (21); Mäusser Anton (55), Marja roj. Parthe (54), Ernestina (16); Tscherne Marja (63), Tereziya roj. Michitsch (55), Rudolf (14); Tscherne Marja (61); Tschinkel Ivan (38); Schachnig Helena (55), Julijana (33); Primosh Katarina (72), Anton (41); Mäusser Josip (49), Franciska roj. Högl (49), Rudolf (16), Karel (14), Josip (21); Primosh por. Michitsch Marja (68), Ivan (42); Schober Ivan (74); Kresse Marja (72); Parthe Ivan (72); Helena roj. Tscherne (73), Pavel (28); Kresse Alojz (42), Katarina roj. Tschinkel (33), Albert (14), Anton (12); Tschinkel Henrik (39), Marja roj. Oswald (36), Adolf (2), Leo (1); Tschinkel Albert (37), Rozalja (35), Marja (14), Ferdinand (41); Justina (4), Alfred (2), Albert (1); Schachnig Ivan (51), Jospina roj. Stalzer (35), Ivan Jeechelnig (50), Pavel (20), Viljem (18), Olga (4), Ervin (1); Tschinkel Pavel (55), Zofija roj. (13); Parthe Franc (50), Marja roj. Sturm (41), Ana (19), Franc (5); Primosh Ivan (30), Magdalena roj. Pogorelec (47), Rezi (21), Frida (19), Zofija (17), Ivan (15), Arnold (11), Erich (9), Adolf (2), Alojz (25); Jakitsch Franc (41), Regina roj. Sturm (29), Franc (11), Irma (9); Tschinkel Pavel (71), Pavel (35), Marja (41); Sturm Alojz (71), Ana roj. Weber (62); König Mari (14); Sturm Ferdinand (42), Julijana roj. Jurkovič (35), Franc (11), Friderika (9); Kresse Ivan (73); Oberster Rudolf (18, Glazuta); Kresse Albertina (26); Krišch Magdalena (64); Primosh Josip (30); Primosh Josip (64); Rozalja roj. Krišch (48), Ferdinand (15); Kren Rozalja (35), Ana (18), Marja (14), Berdina (22); Michitsch Josip (65), Ivana roj. Tschinkel (68); Krišch Ivan (39), Marja roj. Nossan (70); Krišch Ivan (32), Marja roj. Oswald (38); Schachnig por. Krišch Neža (83); Feinitsch Josip (67, Draga).

Grčarske ravne: Schachnig Friderik (37), Zofija roj. Jakitsch (19), Herman (1), Ivan (21); Schachnig Ludovik (28), Marja roj. Schaffer (63); Eppich Ivan (50), Jera roj. Parthe (44), Anton (14); Schachnig Ivan (73), Magdalena roj. Vokodjanz (62); Schachnig Ernest (30), Hilda roj. Krišch (21); Schachnig Franc (32), Angela roj. Tscherne (27), Franc (7), Berta (6); Lawrič Anton (24), Loški potok, Ivana roj. Pink (42), Anton (14), Franc (13), Emilija (11); Pink Marja (20), Ivan (24); Schachnig Pavel (53), Stefanja roj. Siegmund (46), Ana (10), E1 (9), Ivan (6); Ambrož Edvard (50), Ana roj. Pole (44), Amalija (18), Regina (16), Franciska (14), Franc (11).

Jeizend: Eppich Josip (48, Vrbovec), Angela roj. Högler (42), Albina (13), Ana (17), Franc (14), Josip (12); More Josip (41, Rog), Jospina roj. Tscherne (34), Josip (10), Leopold (8), Albina (11); Stenitsch Ivan (42), Marja roj. Parthe (39), Viljemina (16), Walter (5); Sturm Ivan (14), Marja, Pirstitz (44), Albert (17); Loser Ivan (35, Stalcerji), Ana roj. Tschinkel (23), Ivan Hubert (2), Albert Maksmilijan (1); Lackner Franc (61, Oneg), Jospina roj. Schleimer (60).

Občina Mozelj
 Črni potok: Jakitsch Franc (39), Marja roj. Kralj (31), Eihard (9), Erich (2), Adolf (1), Marja roj. Jakitsch (31), Marja (66), Knežica Ila, Henrik (29); Gasparitsch Ernest (43), Franciska roj. Lackner (43), Ernest (19), Erna (17), Adolf (14), Emil (12), Siegfried (10), Marja (8); Wolf Bogomir (44), Pavlina roj. Tomiz (41), Helena (14), Ema (13), Josip (14); Rom Ivan (42), Pavla roj. Putre (32), Ana (2), Marja (69); Wessel Marja (65, Draga), Prosper (17); Jakitsch Franc (68), Elizabeta (19), Pavla (17); Alojz (21); Putre Eihard (29), Ana roj. Ema (17), Ivan (69); König Jospina (62, Golenica); Maichin Matja (34), Marja roj. Klus (37), Marja (11), Jospina (9), Marja (8), Pavla (6), Ivan (4); Wittreich por. Maichin Katarina (74, Preizelj), Ivan (32); König Jospina (41), Marja roj. König (75); König Josip (71, Novi Laz); Putre Ivan (32, Dol, Turkoza Draga), Marja roj. König (74); Jakitsch Andrej (39), Ida roj. Putre (42); Schemitsch por. Jakitsch Marja (67, Madžarska), Matja (36), Pavla (27);

Schindler Paul (40, Kočevska Reka), Jospina roj. Rom (32), Herbert (9), Valter (7), Jospina (4); Runkel Franc (37), Ana roj. Krainz (31), Erna (10), Valerija (8), Irmezer (2), Robert (1), Marja roj. Reischl (77); König Alojz (31), Milla roj. Schager (38); Jakitsch por. Vorell Jera (69, Kuharji); Verderber Josin (21, Sp. Škrlji); Hutter Ivan (82, Novi Laz); Wolf por. Putre Jospina (35), Ivan (12), Irma (3), Adolf (2); Putre por. Wittreich Magdalena (78, Rog); Rabuse por. Jakitsch Alojzja (53, Hrbi); Friderik (19), Hilda (18), Rudolf (44), Ivan (22); Stampf por. Arko Marja (74, Sp. Gor. Briga), Ivan (46).

Unski navedeni oseb morajo svoje terjatve do 20. decembra prijaviti Pohodnemu uradu za dolžnosti in terjatve, Ljubljana, Rimski trg.

Z Gorenjskega

Novi gauleiter in koroško kmetijstvo. Pokrajinski urad za agrarno politiko je v ponedeljek sklical okrožne voditelje za agrarno politiko k posvetu v deželnem dvorcu v Celovcu. Pokrajinski vodja urada inž. Gayl je poročal o dosedanjem delu, nakar je dr. Santner obravnaval vprašanja prehrane. Novi gauleiter dr. Rainer je prišel na zborovanje in spremstvu nadomestnega gauleiterja Franca Kutscherja in je obširneje razložil, kako namerava uravnati kmetijsko politiko na Koroškem in na Gorenjskem. Inž. Gayl se je zahvalil Kutscherju za dosedanje naklonenost, ki jo je izkazoval agrarnopolitičnim sodelavcem.

Nestor koroških rudarjev. Pri proslavi rudarskega praznika sv. Barbare pri Sv. Stefanu na Koroškem je bilo letos odločeno 34 rudarjev, ki so že 25, 30 in 40 let zvesto v službi pri tem obratu. Med njimi je tudi rudar, ki že 48 let koplje v rudniku pri Sv. Stefanu. Jubilarji so prejeli denarne nagrade in častne diplome.

Pokrajinski štabni urad za Koroško in Gorenjsko. Novi gauleiter dr. Rainer je odredil, da se pri vodstvu narodnosocialistične stranke za Koroško in Gorenjsko ustanovi štabni urad, čigar naloga bo skupno voditi in usmerjati delo stranke. Za vodjo štabnega urada je postavljen dr. Karel Pachneck.

Ptujski pevec so obiskali Beljak. V oktobru so pevec iz Beljaka obiskali Ptuj. Bil so tam prijazno sprejeti in so ostali dva dni v gostih. Da vrnejo gostoljubnost, so pevec iz Beljaka priredili nedavno poseben ptujski večer, h kateremu se je pripeljal večje število ptujskih pevcev, ki so nastopili z izborom svojih pesmi. Koncerta sta se udeležila tudi beljaški okrožni vodja Pion in beljaški župan Klausner.

Z Vrhnike

Občinska pisarna je v novih razmerah, ko se je poslovanje silno povečalo, potrebna raznih popolnitev. Zato razpisuje občina dela za preureditev pisarne, med drugim napravo lesene stene, 6 pisalnih miz in 6 stolov. Načrti in pogoji so razvidni v teku tega tedna v občinskem uradu.

Licencovanje žrebecev bo na vrhnjskem sejmšču v četrtek 11. t. m. ob 9.

Staro železje in stare kovine je treba prijaviti pisмено na občinskem uradu, ki je te dni izdal tozadevno poslednje opozorilo.

Hilni posestniki, ki se niso vložili prijav za odmero zgradarine, lahko napravijo to še do 14. t. m., morajo pa na prijavo napisati opravilo, zakaj niso prijavili pravčasno, to je do 30. novembra. Tiskovine se dobijo v glavni trafiki. Prijave je treba oddati na občini ali davčni upravi.

Srečala sta se dva škota.

— Ali niste prejeli mojega pisma?
 — Sem.
 — Saj sem vam vendar napisal, da prosim za roko vaše hčerke, in vi mi niti ne odgovorite.
 — Drugi škot gleda zelo začuden: »Pa ste priložili znamko za odgovor?«

Dva tedna pozneje je stopal nočni čuvaj Blaž z lepim novim zobjem po Krtišču. Kdor koli je le hotel, si je lahko ta čudež zobjne tehnike od blizu ogledal in ga celo tudi otipal. Letoviščarji in Krtiščani so napeto čakali desete večerne ure, ko se bo vendar oglasil rog nočnega čuvaja. Naposled je ura odbila deseto. Nočni čuvaj Blaž je odpel svojo zateglo pesem. Letoviščarji so napenjali uhlje, toda čakali so zaman. Rog se ni oglašil. Letoviščarji so bili bridko razočarani. A domačini so se tolažili: »Morda zatrobi ob enajstih, ali o polnoči...« Toda nič tega. Rog nočnega čuvaja se sploh ni oglašil v krasno mesečno noč.

Naslednje jutro so od vseh strani oblegali nočnega čuvaja:

— Ampak, Blaž, kako pa to, da niste trobili?

— I, za božjo voljo — se je nočni čuvaj otepal ves v zadregi. — Kako pa naj trobim, ko pa nimam zobov!

— Kako da nimate zob? — so se ogorčili letoviščarji. — Saj smo vam vendar kupili novo zobovje.

— Ja, ja, je že res, — je razodel Blaž. — Je že res, ampak zobozdravnik mi je vendar zabil, da moram tako lepo zobovje čez noč položiti v vodo!

K. g. j.

Metliški grb

Dva gavran na robu sta trdnjave, stolp je med njima k nebu mrko spet, zid zadaj z mozalkom je odet, v njem zlate barve slavne so zastave.

In grb ta govori, kako so glave branilcev padale, kako so mreti hiteli borci za svoj rodni svet, za križ, obzarjen od vstajenja slave.

Polmesec zmagovito se sijal, in ko mladenc cvetovi so veneli, bes je med jančarje dečke gnal.

Visoko so kresovi zagoreli, rod trojni v robstvo je porazen pal, pojedino so gavrani imeli.

Rastislav

Britska Malezija

Eno izmed najvažnejših operacijskih področij v novi vojni na Daljnem Vzhodu predstavlja Britska Malezija, kamor so vdrl Japanci na več mestih in kjer se vršijo ta čas ostre borbe.

Britska Malezija ima okrog 135.000 štirjaških kilometrov površine, prebivalcev pa šteje okrog 5 milijonov. Na štirjaški kilometer odpade le okrog 25 prebivalcev in gre tedaj za prilično malo naseljeno ozemlje. Prebivalstvo je po veliki večini malajskega rodu, vendar pa živijo med njim močne skupine kitajskih ter indijskih priseljencev. Poleg malajskih jezikov in narječij govori prebivalstvo torej tudi kitajski ter indijski narečja, precej razširjena pa sta arabščina in angleščina, arabščina že zaradi tega, ker so Malajci skoraj vsi mohamedanci. Kitajci so budisti in konfucijevci, Indijci pa hindujci. Katolikov je okrog 75.000, protestantov okrog 25.000. Glavno mesto je prosluli Singapur, »Levje mesto«.

Britska Malezija obsega južni del polotoka Malake in meji na vzhodu ob južno Kitajsko morje, na zapadu ob Malajsko morisko ožino, na severu pa z edino kopno mejo ob Taj (Siam). Politično se deli v tri predele, in sicer v kolonijo Straits Settlements-ov, v združene ter v samostalne malajske države. Trenutno nas zanimajo pred vsem Straits Settlements, ki jih sestavlja četvorica naselbin: Singapur, Malaka, Penang in Labuan.

Singapur je otok in mesto s površino 570 štirjaških kilometrov in okrog 700.000 prebivalcev. Leži ob skrajnem južnem koncu polotoka Malake ter sta združena s kopnino s pomolom, po katerem teče železniška proga. Otok Singapur je bil sedež cvetočega mesta že v 13. in 14. stoletju, toda 1377. so vdrl vanj in ga popolnoma opustošili Javanci, tako da je bil skoraj neobljuden do l. 1819, ko so Angličji ustanovili tu trgovinsko naselbino, ki se je potem razvila v eno najvažnejših luk na Daljnem vzhodu. L. 1824. je otok dobila Britska vzhodnoindijska družba v »večno last«. Naselbini Singapurja pripadajo še Božični otok (Christmas Island) 222 morskih milj južno od Sumatre v Indijskem oceanu ter Kokosovi otoki (Keeling Islands) 700 milj južno od Sumatre. Na enem izmed Kokosovih otokov je velevažna postaja podmorskega kablo, ki veže Kapsko mesto z Avstralijo. Bila je pomembno torišče pomembnih vojnih dogodkov.

Malaka sta mesto in ozemlje na zapadni strani Istolmenskega polotoka. Mesto ima srednjeverstno pristanišče ter leži 110 milj severno od Singapura. Ozemlje predstavlja najboljše izmed četvorice settlementov (1657 štirjaških kilometrov, okrog 220.000 prebivalcev) in eno najstarejših evropskih kolonij na Vzhodu. Naselbina je prehajala iz rok v roke, 1511. so jo osvojili Portugalci, 1641. Holandci, 1795. pa Angličji, ki so jo pa morali 1818. prepustiti spet Holandcem, dokler je niso ti za drugo kolonijo na otoku Sumatri 1824. prepustili Britski vzhodnoindijski družbi.

Penang ali Prince of Wales Island je otok ob zapadni obali polotoka Malake, ob

severnem vходу Malajske morske ožine, to je okrog 400 km severno od mesta Malake. Meri 282 štirjaških kilometrov in šteje okrog 230.000 prebivalcev, glavno mesto in pristanišče je Georgetown. Penang je najstarejša britska posest v Maleziji, kedahski sultan jo je prepustil Britski vzhodnoindijski družbi 1786. Tej naselbini so priključili pozneje provinco Wellesley (717 štirj. kilometrov, 160.000 prebivalcev), to je obalni pas polotoka Malake nasproti otoku Penangu, od katerega jo loči 2 milj široka morska ožina, dalje ozemlje Dindings (460 štirjaških kilometrov, 20 tisoč prebivalcev), ki ga predstavlja skupina otokov južno od Penanga (največji otok je Pangkor) ter zelo ozek obalni pas nasproti tem otokom na zapadni obali polotoka Malake. Skupno obsega Penang s priključenimi ozemli 1459 štirjaških kilometrov in preko 400.000 prebivalcev.

Borba proti prahu

Medtem ko je navadni polnični prah sicer skrajno nevarna, toda zdravju manj škodljiva stvar, je prah v delavnicah in obratih vzrok pogostih, tudi življenju nevarnih obolenj. V vseh industrializiranih državah poznajo tako zvana »zaprashena pljuča« kot eno najnevarnejših bolezni. Prah je bil že od pamtikeva spremljevalec mnogih vrst dela, toda v prejšnjih časih se ga niso znali ubraniti in so ga smatrali za nekaj, kar je treba prenašati kot nepremakljivo usodo. Prašna pljuča, pljučnica, naduha in podobne bolezni so bile nekaj, kar je bilo skoraj samo ob sebi umevno. S 45 letom in še prej so delavci padali kot neozdravljive žrtve svojega dela.

Te nevarnosti so bile znane že v davnih časih. Plinji govori na pr. o tem, kako škodljiv je prah ob pridobivanju cinobra in žvepla in kot zaščitni pripomoček nasvetuje ljudem pri teh delih, naj si na obraz privežejo ribje mehurje. Tudi Hipokrat in Paracelsus opisujeta muke takšnih delavcev.

Naša doba je prinesla še trše vrste jekla, nego so jih poznali nekoč, močnejše stroje z večjim številom obratov in hitrejšim delovanjem. Povečala je delovne uspehe, a pri tem je povečala tudi prašnost. Strašne bolezni, ki se začnejo z vnetjem pljučnih vršičkov in nadohu ter končujejo lahko z zaprašenimi pljuči, upadlimi pljuči, pljučnim rakom in smrtjo, bi zahtevale še vse večje število žrtev, če bi jih ne skušali zavezati z vsemi mogočimi zaščitnimi ukrepi. Toda šele v novejšem času so našli zanesljive pripomočke zoper nevarnost vsakovrstnega prahu v obratih.

V Nemčiji so l. 1920. izplačali na pr. preko 60 milijonov mark v obliki podpor za bolnike z zaprašenimi pljuči in njihove družine. Poleg tega pa so uvedli v obratih obsežne varnostne ukrepe, ki so se izpolnili bili baš v zadnjem času. Znanstveniki so sistematsko raziskovali tudi vrste prahu, ki jih prej niso upoštevali. Tako so ugotovili, da je skrajno nevaren tudi prah iz

Labuan je majhen otok Malajskega otočja (104 štirjaških kilometrov in okrog 10.000 prebivalcev) v bližini zapadne obale Britskega Bornea. Značaja posebnega settlementa je dobil l. 1912.

Prvi trije settlementi so bili prej pod upravo indijske vlade, od 1867. pa spadajo pod neposredno nadzorstvo britskega državnega tajnika za kolonije. L. 1912. so jim priključili tudi settlement Labuan. Skupaj obsegajo skoraj 4000 štirjaških kilometrov in štejejo manj nego poldrug milijon prebivalcev. Upravlja jih skupen guverner, ki ima svoj sedež v Singapuru in ki mu pri tem pomagata 12-članski izvršilni svet ter 26-članski zakonodajni svet. Guverner ima tudi čim visokega komisarja za združene in samostalne malajske države, ki jih bomo obravnavali v posebnem članku.

Tomažev žilindre, ki jo pridobivajo, kakor znano, kot odpadke pri izdelovanju jekla in ki sestoji iz fosforne kislega apna s primeso železa, mangana, kremenčeve kisline itd. število smrtnih primerov v obratih, kjer meljejo Tomažev moko, je 20 do 30-krat večji nego v kakšnih rudnikih. Tudi prah rjavega manganovca ima podoben učinek. Med 200 primeri smrti v kakšnem rudniku rjavega železovca jih odpade 115 na posledice upadlih pljuči. Takšna dejstva so imela za posledico, da so začeli v civiliziranih državah smatrati obolenja zaradi zaprašenih pljuči za obratne nesreče in so podvržena podporam kakor druge nesreče.

Kar se pa tiče zaščitnih ukrepov, spada med glavne ta, da se na pr. v Nemčiji v prašnih obratih smejo zaposeliti le osebe s popolnoma zdravimi pljuči. Posebne priprave vsesavajo nadalje prah že na kraju njegovega nastanka, ga vežejo z brizganjem vode in mu tako onemogočajo razširjevanje po obratu. Stroji, ki pri delu, še posebej radi razvijajo prah, so po možnosti popolnoma prekriti, a kjer se ti ukrepi ne dajo uporabiti, so delavci dolžni nositi med delom posebne maske na obrazih. Maske so poznali ljudje sicer že davno prej, a jih niso uporabljali pri delu, ker so bile pretežke, ovirale so dihanje in so prožile končno le nepopolno zaščito. Nova, tako znana Kolikova maska, ki so jo uvedli v Nemčiji, pa tehta le 170 g in ščiti človeka dovseno proti vsem škodljivim vplivom prahu in kovinskih dimov, dihanja pa ne otežuje.

Pripomočki zoper prah v delavnicah se bodo morali seveda še izpopolniti, vendar pa razpolagamo že danes s takšnimi, da bi obolenja zavoljo prahu ne smela več spadati med obolenja, ki delavstvo pri izvrševanju vsakodnevnih dolžnosti najbolj ogrožajo.

A NEKDOTA

L. 1602. je poslal francoski kralj Henrik IV. maršala de Bassompierrea za važno diplomatsko misijo v Bern. Ko je srčno opravil svojo nalogo in je že sedel na konja, da odpotuje, so prišli predstavniki tedanjih 13 švicarskih kantonov, vsak s kupom vina v roki in jo izpraznili na njegovo zdravje. Tedaj je maršal velj svojemu spremstvu, naj mu prinesejo trinajst svečlenic vina, sezul si je jahalni škorenj, p. l. vino vanj, škorenj dvignil, vzklilnil: »Na zdravje trinajstim kantonom!« ter ga do dna izpraznil.

VSAK DAN ENA

»Obracunavamo z ljudmi nad nami, ki ropotajo neprestano nad našimi glavami!«

Obnovite naročnino!

Levarjeva, kot navna, a pristno ljubica modistka Dorina, dekle, ki doživlja spontano in sveže prve muke in razočaranja ljubezni ter ob koncu tiho dramo odpovedi, ki zahteva še močnejših duš. Marja igra Kralj s tankočutnim, umevanjem in s pomnim življenjem v duševnost malce lahke miselnega človeka na važnem življenjskem križišču. Posebno pozornost pa vzbuja Raztresen v vlogi medicinskega Leona Dalprede. Prejšnji nositelj te rrole, dokaj zahtevne vloge je morda šel v nekatere rečeh predalec v komičnost, medtem ko je Raztresen dojel svojega Leona kot resnega čeprav nekam svojevrstnega mladega človeka in mu dal več naravne toplotne in neposrednosti. Leone Dalprede pomeni nedvomni uspeh tega igralca, ki se začneja iz manjših vlog uspešno pomikati k večjim in težjim nalogam svojega umetniškega poklica. V ostalih vlogah nastopajo ga. Danilova, Gabrijelčičeva, Rakarjeva, Juvanova, Slavčeva in gg. Drenovec. Gregorin Tiran in Gale.

Razstava

Debenjak, Jakac, Mihelič

V Jakopičevem paviljonu so spet vsi štirje prostori polni umetnostnih del. Zdržili so se trije umetniki, ki jih ne veže nobena programska ali generacijska skupnost; vsak je odvisen od sebe, ne od drugih in sleherni predstavljajo jasno opredeljeno umetniško individualnost. Družijo pa to trojico ljubzen do domače zemlje, ki jo vsak izmed njih upodablja s toplo ljubeznijo. Spaja jih nemara še to, da ni nobeden odvisen od tujih predlog.

Prepuščajoč poznejšo kompetentno besedo strokovnemu kritiku naj samo zapisemo splošno mnenje obiskovalcev razsta-

SPORT

Kaj je smola in sreča v sportu?

Nekaj primerov, ki kažejo, da te okoliščini marsikaj niso brez vpliva na sportnih tekmovaljih

Gotovo vam je že kdaj potožil tovariš sportnik, da je imel pri svojem zadnjem nastopu »smolo«. Bil je velik favorit, to so zatrjevali celo časopisi, toda na startu je nekoč, kakor pravimo v sportnem žargonu, »zaspal« in to ga je stalo zmago. So ljudje, ki na smolo ali srečo v sportu sploh nič ne dajo in teh dveh okoliščin, nočejo priznati, ker so trdno prepričani, da je samo od sposobnosti posameznika odvisen uspeh ali neuspeh, ne glede na vse ostalo. Ne bomo se spuščali v razmišljanje, kdo ima prav in kdo ne, zato navajamo rajši nekoliko primerov, pa odločite sami, ali je šlo tedaj za srečo, smolo ali naključje.

Dvakratna »smola« črna Metcalfa
Morda se še dobro spominjate vsi, ki se zanimate za lahko atletiko, črna, srednje velikega črna Metcalfa. Dvakrat je startal na olimpijadi na 100 m in obakrat je bil drugi. Prvič ga je porazil v Los Angelesu črncet Toian, drugič v Berlinu črncet Owens. Dočim njegov poraz v Berlinu ni bil tako tragičen, saj je takrat skoraj že vsak otrok vedel, da bo prvi Owens, je bil njegov poraz v Los Angelesu značilen zato, ker je bil Metcalfe takrat poražen zelo tesno. Razlika med njim in Tolanom je bila tako majhna, da sodniki na cilju prav za prav niso vedeli, kateri je prvi in kateri drugi ter celo proglasili Metcalfa za zmagovalca. Ko pa je bil nekaj minut nato razvit film, so morali sodniki svojo odločitev preklicati, kajti film je pokazal, da je bil Tolan na cilju 5 cm pred Metcalfom. Metcalfu je torej olimpijska zmaga na 100 m splavala po vodi, dasi jo je že držal v roki. Zato pa se je takrat zaklel, da bo s Tolanom obračunal na 200 m, kjer je bil velik favorit. In kaj se je zgodilo? Gledalci, ki so bili poučeni o stvari, pri onem finalnem teku niso mogli doumeti, kaj je z Metcalfom. Namesto, da bi bil zmagal, je bil poražen celo od dveh, tako da je prišel na cilj šele tretji. Tega seveda ni mogel nihče razumeti in prišlo je do merjenja proge, pri čemer se je ugotovilo, da je bila Metcalfova proga za skoraj 3 m predolga. Ker pa je bil tek že izveden, ni preostalo nesrečnemu Metcalfu nič drugega kakor upanje, da se mu drugič ne bo pripetilo kaj podobnega.

Odmev kriv poraza...
Nekaj posebnega se je primerilo našemu sprinterju Račiču leta 1939. v Zagrebu, ko je že pri startu na 200 m izgubil tekmo, ne da bi bil »zaspal«. Ker je bil ono leto baš na tej progi v izvrstni formi, njegovi takratni nasprotniki pa v izredno slabi, smo s sigurnostjo računali na njegovo zmago in na šest točk v korist ljubljanske reprezentance, ki bi jih prinesla ta zmaga. Zgodilo pa se je nekaj čisto nepričakovanega. Kakor ustreli iz topa so planili tekači na startarjev strel iz svojih jamic. Niso pa se pretekli 10 m, ko je bilo slišati »drugi streli«, kar pomeni, da start ni bil pravilen in da je treba ponoviti. Tudi Račič je slišal ta »drugi strel« in se takoj po startu ustavil, dočim so ostali tekači dalje in do konca, kar se nam je zdelo zelo čudno, saj smo slišali, da je starter ustrelil dvakrat. Toda že minulo ali dve pozneje je bila stvar pojasnjena. Starter je ustrelil samo enkrat, da pa se je slišalo dvakrat, je bil kriv odmev tega strela, ki je, kakor mnogo drugih, premotil tudi Račiča, ki svoje napake žal ni mogel več popraviti, kajti pravila so stroga in ne poznajo sentimentalnosti.

To bi bila samo dva konkretna primera, ko je uspeh ali neuspeh posameznika lahko odvisen od raznih okoliščin, ki jih prizadeti v nobenem primeru ne more preprečiti. Seveda pa je takih in podobnih primerov v vseh sportnih panogah na pretek. Če hodite gledat nogometne tekme, ste gotovo že čisto doživeli, da je morda baš kateri najboljših igralcev iz čiste pozicije nekaj metrov pred golom poslal žogo mimo vrata, ko se je vam s tribune zdelo nemogoče, da se dajo zgrešiti prazna vrata. Presneta smola, ste morda tedaj vzdihnil, če ste bili pristaš onega, ki je zgrešil cilj. Oh, sreča, da je zgrešil, ste se morda oddahnil, če ste bili na strani vratarja.

Prav pogosto pa slišimo govoriti o sreči in smoli v sportih, pri katerih so tekmovalci prav za prav zmerom v večji ali manjši smrti nevarnosti. Gotovo vam je vzel sapo, če ste videli na bivših skakalnih tekmah v Planici, ko je letel Razinger z velike višine naravnost na glavo proti dnu skakalnice. Če pa ta ni mrtev, se je takrat oglašil gledalec za menoj, ima pa res srečo. In lahko rečemo, da jo je res imel, saj takle padec ni kar tako... Da v sportu ni odvisno vse samo oš

znanja in sposobnosti, pričajo zlasti razne napovedi o tekmovaljih, ki so navadno zaključene z znanim stavkom: »Sicer pa ne more reči nihče, da bo zmagovalo moštvo A, ki je favorit, kajti žoga je okrogla.« In ravno ta negotovost zaradi posebnih okoliščin, ki utegnejo nastati na vsakem tekmovalju, je za vse gledalce posebno privlačna in zato tudi nujna pri vsaki sportni panogi, ki naj bo res zanimiva.

Drugi poizkus Ljubljane

Jutri v nedeljo bo imela Ljubljana, občana z nekaterimi igralci drugih klubov, drugi močan trening. Za nasprotnika si je izbrala igralce Jadrana in Svobode. Tekma utegne biti zanimiva. Pričela se bo ob 14.30 na igrišču Ljubljane.

Nov drobiž

Spremembe v atletskih vrstah

Te dni so bile potrjene vesti — prvo veselo in važnih spremembah v atletskih vrstah je vsekakor objavil že večerajšnji »Slovenski narod« —, da so znani atleti SK Planine Skušek, Lušček, Gaberšek in Kien sporočili klubovemu vodstvu, da izstopajo iz njegovega članstva, kar so tamkaj vzeli na znanje. Vsi štirje atleti se nameravajo preseliti k Hermesu, tako da bodo odslej vsi bivši člani ASK Primorja združeni pod skupno streho Hermes.

Kakor se govori, bo vzgledu teh štirih Planincev verjetno sledili še kateri od ostalih atletov, prav tako v smeri proti šlenskemu stadionu, vendar o teh spremembah še ni nobene potrditve.

Z novimi močmi bo lepo napredujoči Hermes še močnejše okrepil svoje vrste in v bodočem atletskem življenju naše pokrajine gotovo imel najpomembnejšo vlogo.

Zaradi evropskega prvenstva v atletiki, ki je bilo za prihodnje leto izročeno v organiziranje Holandske, krožijo že nekaj časa razne nasprotujoče si vesti. Po eni verziji je tajnik mednarodne atletske federacije, ki živi na švedskem, zavzel stališče proti taki prireditvi, češ da v sedanjih časih niso dani pogoji za izvedbo takšnega prvenstva v neokrnjeni obliki. Ta funkcionar je sploh mnenja, da se bo dalo evropsko prvenstvo izvesti šele po končani vojni. Po drugih virih pa je ideja organiziranja evropskega prvenstva na Holandskem še zmerom aktualna, tem bolj, ker zatrjujejo, da je tamkaj vse sportno življenje že čisto normalizirano in bi se takšna prireditev dala vendarle izvesti v zadovoljivem obsegu. V ostalem zatrjujejo oficijelni holandski krogi, da se še nikjer in nikoli niso odrekli izdavi tega prvenstva.

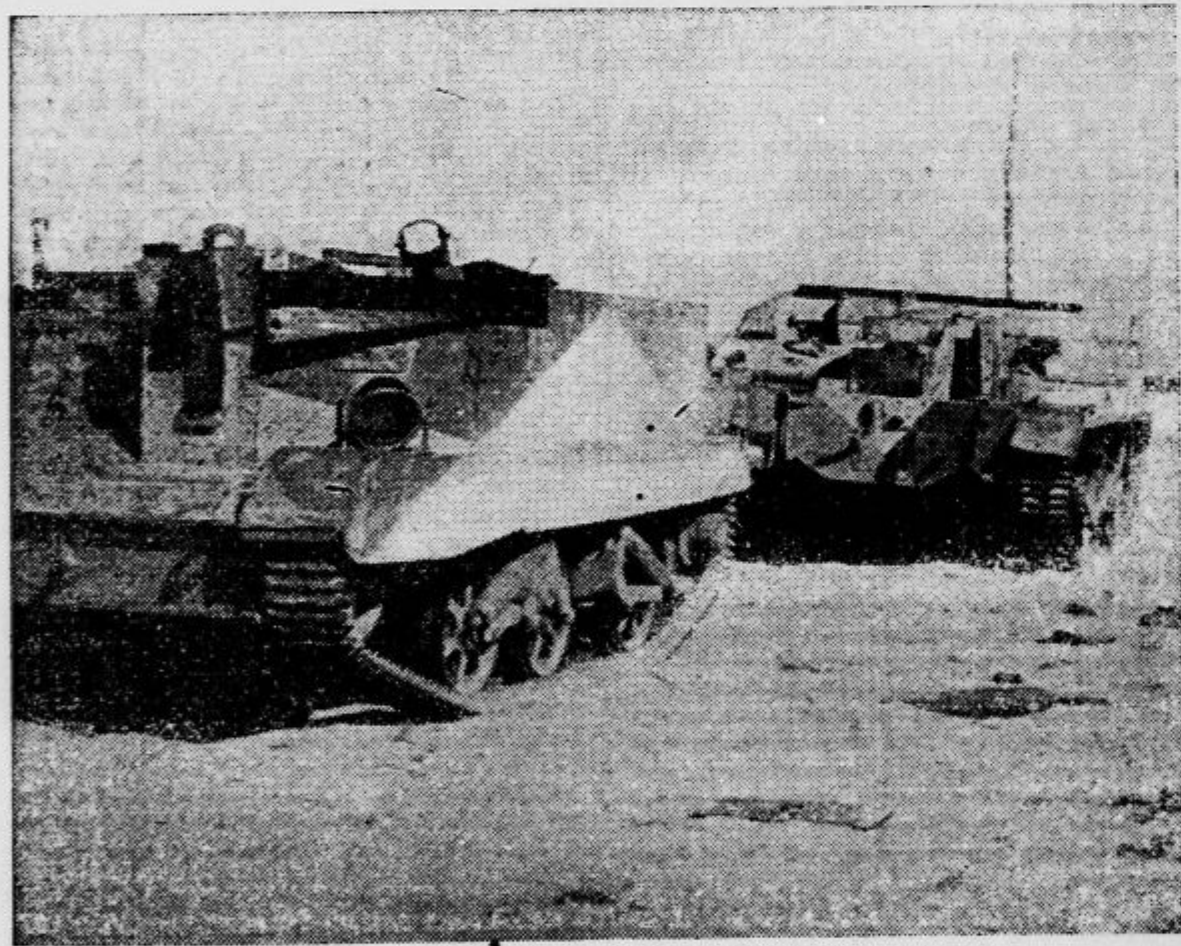
Predsednik CONI-a nar. sv. Manganiello biva te dni v spremstvu glavnega tajnika, nar. sv. Puccija v Berlinu kot gost nemškega državnega vodje Tschammer und Ostena. Predstavniki vrhovne italijanske sportne organizacije si bodo v nekaj dneh ogledali glavne sportne naprave v nemški prestolnici, obenem pa imeli priložnost poudrobno razne načrte za izpolnitev sportne sezone prihodnjega leta. Z enako mislijo bo Italijanska sportna delegacija potovala iz Berlina še v Budimpešto, kjer bo prav tako polpolica temelje za medsebojno poživljenje sportnih odnosov v bližnji bodočnosti.

Lofje Klančnik, znani gorenjski smučar iz Mojsirane, ki ga gotovo že dobro poznajo vsi, ki so se zanimali za naše nekdanje smučarske tekmovalce z domačih in mednarodnih tekem, je bil pozvan v poseben osemnevni tečaj za tekače na Hochkönig. V odstopu tega tečaja je poverjen Petru Radacherju, posebne ure za skakalce pa bo imel tamkaj Josip Bradl, ki se je nekoč ponovno izkazal v Planici.

Nemška prvakinja v umetnem drsanju Lidija Veicht se pripravila za bodočo prvenstva in najvažnejše prireditve na ledu v Milano, kjer namerava ostati tri tedne. Monakovčanka bo v tej dobi pokazala nekaj svojega znanja tudi nekaterim italijanskim umetnicam na ledu. Silva Palmotova, o kateri smo zadnjič zapisali, da je tudi že v tem italijanskem središču za drsalne sporte, je baje šele zaključila priprave, da bo v kratkem res tamkaj.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek vseh klubskih tekmovalcev bo v nedeljo dne 14. t. m. ob 10.30 v gostilni na strelišču pod Rožnikom. Važno zaradi treninga. → Udeležba obvezna.

Fronte della Marmarica — Fronta v Marmariki

Carri armati britannici catturati — Zajeta britska oklepna vozila

Kulturni pregled

Slovo od mladosti

V igri iz študentskega življenja »Addio giovinezza« (pri nas: Bog z vami, mlada leta), ki sta jo malo pred prvo svetovno vojno spisal dva turinska študenta na koncu svojih študij in na to oba umrla kot žrtev te vojne, je toliko preprostejša in resničnejša življenja, da smo jo z zanimanjem sprejeli sedaj tudi v drugi sezoni. Camasio in Oxilia, ki sta avtorja te igre, nista zapustila nobenega pomembnejšega sledu za seboj, nego je ta igra; čeprav je spisana s talentom — pri starejših dramatikih bi prej govorili o rutini — je vendar z dramskega stališča ena izmed tisočih stvaritev, katerih ogromen del utone v nezpoznanem pozabljenju. Da se je to deo rešilo in doživelo v teh četrst stoletja sila mnogo predstav, ni kajpak zasluga njegove dramatske, idejne ali kakršne koli druge pomembnosti, marveč tiste življenjske iskrenosti, ki je v njem od začetka do konca.

Komaj si lahko mislimo, da bi bilo to deo nastalo po kakšnem slovstvenem programu ali iz fantazijske spekulacije; njegova neposrednost, preprostost, vprav »literarnost«, če smemo tako reči, nam upravičuje sklep, da je sad osebnega doživljanja obeh avtorjev. Doživljanja, ki ne more biti v študentskem življenju nič izrednega, ljubezni, ki so tako združene z zagnanimi leti na univerzi, da skoraj že nujno prenehajo, ko je dosežen odločilni življenjski smoter in obenem vrhunec mladosti. Potem se začnejo druge poti, z drugimi vprašanji in drugačnimi tovaršijami; živ-

ljenje dobi resnejši in obveznejši značaj in v njegovi vedno bolj banalni vsakdanjosti, pa naj bo vsakdanost hrbirovskega zdravnik ali majomestnega odvetnika — se oglašajo nostalgija za mladostnimi leti, za vsem tistim lahkim, presojnim, tako rekoč neobveznim življenjem, ki je zatoni v preteklosti. In ta tiha nostalgija, dostikrat edina poetična poteza v vsakdanjem poklicnem življenju, ne izgubi svojega čarja tja do starosti. Zakaj zarje mladosti so prav kakor poletne zarje zelo dolge.

Sama zgodba Marijeve in Dorine ljubezni bi komaj mogla dati zadostno dramsko oporišče igri, ki je razpletena na traku večno aktualne pesmi o minevačih mladosti in njenih radostih, če bi avtorja ne ustvarila tudi nekaj tiste značilne atmosfere študentskih stanovanj, ki je še težja in še opojnejša v Andrejevlevih »Dnevi našega življenja«. Zlasti oseba in usoda medicinskega Leona Dalprede, tega okornega in nesrečnega mladika, ki si izmišlja od Juanske prigode, ker ne more doseči nobene resnične osvoboditve, tega vrlega, uslužnega, čeprav morda malce dušakkega tovariša, — zlasti ta oseba prinaša na oder poleg neprostovoljnega humorja tudi simpatijo, čustva sočutja in melanholičnih odpovedi.

Tako je torej igra Camasio in Nina Oxile prišla pri nas že drugo sezono v avnentski red. Po četrtkovi predstavi smemo sklepati, da jo je občinstvo simpatično sprejelo. Kakor prejšnjo sezono stoji tudi to sezono v opredelu zanimanja ga. Ančka

ve, da je to ena najzanimivejših manifestacij mlajše slovenske umetnosti v zadnjem času. Posebno značilnost ji daje grafični poudarek. Božidar Jakac ima specialne grafične študije in se je prav v tej umetnostni zvrsti najprej uveljavil. Razmere na slovenskem umetnostnem trgu so ga prisilile, da je v poznejšem delu zapustil grafiko, vendar je ni nikdar povsem opustil. Sedanjí časi, ki silijo umetnika z

večji koncentraciji, k poglobitvi vase, k intenzivnejšemu študiju v ateljeju, so zopet zvalili Božidarja Jakaca h grafičnemu delu. Poleg dvajsetih portretov v olju, pastelu in risbi razstavlja tokrat 47 pastelov, med njimi ciklus žanjice kot pripravo k veliki kompoziciji kot poveljancu kmečkega dela. V teh pastelih se s posvečeno ljubeznostjo umetnika vrača k svojim dolnim posebej še novomeškim motivom in

pedaja nove, sveže variacije neizčrpnih podob pokrajine in življenja na tleh, ki jih opeva ta naš slikar s praviimi pesniškimi čustvom. Več kakor trideset primerno voljvirjenih Jakacovih listov na tej razstavi pripada grafiki. So to radirane, izločane s suho iglo ali z jedkanjem, dva lista sta v kamenotisku, nekaj je lesorezov. Ob nekaterih Jakacovih jedkanjih, izvršenih s preciznostjo in okusom, se spominjamo tehnik holandskih mojstrov, zlasti Rembrandta. In ne pozabimo, da je prav te vrste grafika najbolj dostopna vsakemu človeku, saj je cena sorazmerno nizka, a tisti, ki se izgovarjajo, da nimajo na steni dovolj prostora, lahko uživajo grafične liste v mapah, ki so ponos vsakega pravega ljubitelja umetnosti. Pri nas je treba grafiki še krčiti pota. V drugih deželah, zlasti na pr. v Italiji in na Holandskem, je grafiki priznana častna mesto v stanovanjih ne samo premožnih, marveč tudi preprostim ljudem, ker je vzgoja za dober okus in borba zoper tiskarski kič dosega uspehe, ki si jih pri nas lahko samo še želimo.

Tudi Riko Debenjak je zastopan — poleg štirinajstih slik v olju — s 16 grafikami, po veliki večini jedkanicami, ki prikazujejo bloške, ljubljanske, novomeške in druge motive. Debenjak je s svojo prvo razstavo v dovolj živem spominu. Razstavlja sama nova dela in bo one, ki poznajo zgolj njegova olja, posebno presenetili s grafikami.

France Mihelič je ena najorginalnejših umetniških osebnosti v mlajši generaciji naših slikarjev. Z njim smo dobili nekakega slovenskega Brughela, s čimer hočemo opozoriti na sorodno silo, s katero je starega holandskega in našega sodobne-

Diffida

L'ISTITUTO »EMONA« S. A. — Istituto Agricolo Immobiliare di Lubiana, che ha comperato tutte le proprietà agricole e forestali degli alligati tedeschi emigranti da questa Provincia, compreso il bestiame, le macchine e i prodotti del fondo (legna da ardere, fieno, granoturco, patate, ecc.) diffida chiunque dall'acquistare detto bestiame e prodotti presso gli alligati optanti, che hanno assunto impegno di non venderli direttamente. — Per eventuali acquisti, rivolgersi invece all'Istituto »EMONA« in Kočevje.

Svarilo

DRUŽBA »EMONA« S. A. Istituto Agricolo Immobiliare v Ljubljani, ki je kupila od nemških izseljencev Ljubljanske pokrajine vso poljsko in gozdno lastnino, vključno živino, poljedelske stroje in pridelke (drva za kurjavo, seno, koruzo, krompir itd.), svari vsakogar pred nakupom omenjenih živine in pridelkov od optantov, ker so se isti obvezali, da ne bodo neposredno sami prodajali. — Za morebitne nakupe obrnite se na družbo »EMONA« S. A. v Kočevju.

Kronika

* Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 99. z dne 10. decembra 1941-XX. objavlja kr. ukaz z dne 23. junija 1941-XX št. 608 — noče določiti glede imovine, ki je last državi, zvezi Zedinjenih ameriških držav, predpise za ukoriščenje masob iz kosti in živalskih odpadkov, prepoved izdelovanja kandižanega maronija, uporabe jaje pri izdelovanju likerjev in uporabe kostanja v različni proizvodnji, najvišje cene za sir in imenovanje članov odbora za preureditev zasebnega zavarovanja.

* Papež bo za božič govoril po radiu. V sredo 24. decembra bo papež sprejel v posebni avdijenci sveti kolegij kardinalov, da mu izreče božične čestitke. Avdijenca bo ob 10., nato pa bo papež imel božični nagovor, ki ga bo vatikanski radio razširil po vsem svetu. Na koncu svojega govora bo papež dal vernikom apostolski blagoslov s popolnim odpuščanjem.

* Rumunski kralj Mihail zapustil Rim. Rumunski kralj Mihail, ki se je s kraljico materjo nekaj dni mudil v Rimu, je zapustil prestolnico. Na kolodvoru so se od rumunskega vladarja poslovili rumunski poslanci in druge odlične osebnosti.

* Japonski poslanik pri predvajanju filma o japonski šoli. Minister prosvete in državni podtajnik sta v salonu ministrskega palače v Rimu sprejela japonskega poslanika, da prisostuje predvajanju prosvetnega filma o japonski šoli s posebnim ozirom na japonski osnovni pouk. Pri sprejemu, ki se je razvil v manifestacijo italijansko-japonskega prijateljstva, je sodelovala tudi skupina šolske mladine, ki je v japonsčini zapela japonsko narodno himno.

* Poroka. Na praznik, 8. decembra, sta se poročila v Škocijani na Dolinskem g. Zupnek Marijan iz Ljubljane in gđ. Cukar Zdenka iz ugledne ljubljanske rodbine. Bilo srečno! (—)

* Ali se ne boste tudi vi pridružili širokemu krogu naročnikov in čitateljev »Domovina«? Zdjaj se vam nudi najlepša prilžnost. Če vplačate naročnino vsaj za prvo četrtletje 1942 v malenkostnem znesku 4.50 L, prejmete »Domovino« ves december brezplačno. Navezali se boste na ta priljubljeno družinski tehnik, ki se prav zdaj popolnoma prenavlja.

* Milijoni kilometrov, ki jih prevozijo vlaki. Po uradnem viru povzemamo zanimive številke, ki so jih vlaki italijanskih državnih železnic prevozili v poslovni dobi 1939-40. Potniški vlaki so v tem času prevozili 128.268.000 kilometrov — električni vlaki od tega 55.467.000; tovorni vlaki 58.036.000 kilometrov, električni vlaki od tega 35.841.000; službeni vlaki od tega 3.877.000 kilometrov — električni vlaki od tega 635.000 kilometrov. Izredno visoke številke o proгах, ki so jih prevozili vlaki z električnimi lokomotivami, nam nazorno pričajo o razširjenosti elektrifikacije na italijanskih državnih železnicah.

* Sedem let sreče. Tako se glasi naslov novega filma, ki ga je bavarska filmska družba Fonorama dne 20. novembra začela vrteti v rimskem filmskem mestu. Film je zasnovan po besedilu Ernesta Marischke ter bo izdelan v italijanski in nemški verziji. Režijo italijanske izdaje je oskrbel Roberto Savarese, nemško verzijo pa je zrežiral avtor besedila Marischke.

* Konj ga je brenil v glavo. Janez Skof, 5letni sin posestnika v Horjulu, se je doma smukal okrog konj, na ga je eden izmed njih s kopitom udaril po glavi. V nevarnem stanju so dečka pripeljali v roslava Kuglerja. Gledališče je bilo nekaj dni vneprej razprodano, tako da so dne 9. t. mogli privedi še drugo predstavo. Čisti dobiček obeh prireditelj je bil namenjen za podporo slovenskih izseljencev in beguncev.

Kakor koli je ta drama iv. Cankarja na videz idealna, drama hrepenja po človeški sreči in drama strte mladosti; kakor koli je ponekod širšem krogu gledalcev neumljiva, za odrsko izvedbo celo tudi poklicnim igralcem težavna, je vendar bila v današnjih razmerah srečno izbrana kot prva, s katero se je v NDH prikazala svojim rojakom slovenska kultura. Z zagrebškega odra je zazvenel slovenski jezik, kakor ga je prekrasno izoblikoval Ivan Cankar, ki je mrtve spregovoril svojim rojakom na tujih tleh: »S trpljenjem in smrtjo bomo pognojili to lepo zemljo, da bo vzklilo novo življenje.

Vprizoritev Cankarjeve »Lepe Vide« v Zagrebu

— Zagreb, decembra Slovenska kmečko-delavska sloga v Zagrebu, za »edaj edina predstaviteljica Slovencev v Nezavisni Državi Hrvatski, posveča pod vodstvom svojega predsednika g. Pavla Horvata mnogo pozornosti kulturnemu delu, s katerim skuša še bolj poglobiti bratske odnose hrvatskega in slovenskega naroda, ohraniti samoniklost slovenske kulture, lepoto jezika in narodno skupnost.

Prva vidna manifestacija teh njenih prizadevanj je bila zvečba Cankarjeve »Lepe Vide« 28. novembra v zagrebškem Malem gledališču. To je bila hkrati prva slovenska kulturna prireditev v Zagrebu po nastopu novih razmer »Lepe Vide« — kakor je »Jutro« že zabeležilo — izvajali člani dramske skupine SKDS v režiji Davorina Petančiča in v scenski opremi Mi-

ljubljansko bolnico. — Na kirurški oddelku ljubljanske bolnice sta morala tudi 67letna posestnica Marija Ermanova iz Podboršta pri St. Rupertu, ki je padla z lestve in si zlomila desno nogo, in pa 57letna posestnikova žena Frančiška Petričeva z Unca pri Rakeku, ki je padla s podstrešja in si zlomila levo nogo. Stanko Nosan, 21letni sedlarski pomočnik iz Ribnice, pa se je med delom hudo ranil v desno oko.

IZ LJUBLJANE

u— Zadnji dan za reklamacije živilskih nakaznic je današnja sobota 13. decembra. Kdor je torej dobil premoško živilskih nakaznic ali pa še sploh ni dobil živilske karte, naj gotovo današnjo soboto pride ponjo v mestni preskrbovalni urad v Mestnem domu od 8. do 15. ure. V ponedeljek mora namreč mestni preskrbovalni urad prirediti že s pisanjem živilskih nakaznic za prihodnji mesec ter bi ljudje z reklamacijami poslovanje tako motili in zavlačevali, da bi prebivalstvo dobilo živilske karte za januar prepzono. Zaradi splošnosti je torej popolnoma nemogoče delati izjeme, ker bi zaradi površnosti in malomarnosti zamudnikov imelo škodo vse drugo disciplinarno prebivalstvo. Pač bo pa mestni preskrbovalni urad tudi še prihodnji teden zamenjal navadne živilske nakaznice za karte za ročne in težke delavce ali narobe.

Danes, Veseli teater' ob ½ 19.

u— Ivan Kudrca f. V ljubljanski bolnici je umrl g. Ivan Kudrca, železniški upokojenec, star 61 let. Pokojnik je bil dolga leta v železniški službi v Mariboru, kjer si je pridobil velik krog prijateljev in znancev. Po razslu nekdanje Jugoslavije se je z družino preselil v Ljubljano. Že v tem času si je nakopal klico bolezn. Pred dnevi se je moral podvreči operaciji pa se je pridružil še pljučnica, ki ji je podlegel. Pogreb bo danes ob 5. popoldne iz kapelice sv. Krištofa na Žalah k Sv. Križu. Pokojniku blag spomin, rodbini pa naše iskreno sožalje!

u— Vinko Vrankar f. V četrtek je umrl g. Vinko Vrankar, strokovni tajnik in član upravnega odbora Pokrajinske delavske zveze. Iz naše delavske sredine je odšla jaka osebnost, ki je stala nad 16 let na čelu strokovne organizacije kovinarjev. Kakor vsi močni ljudje, je imel g. Vinko Vrankar svoje prijatelje in sovražnike. Vsi pa, ki so ga od blizu poznali, vedo, da je skušal slovenskemu delavstvu vedno po svoji najboljši vesti koristiti in da je bil moč redke oddolčnosti, vestnosti in zvestobe. V sedanjih časih si je g. Vinko Vrankar mnogo prizadeval, da bi pomagal zagotoviti našemu delavstvu delo in zaslužke, socialno zaščito pri delu in pomoč v potrebi. Priprčan je bil, da se morajo te naloge tudi sredi vojne vihrje vršiti in da mu arekute to njegova poklicna dolžnost in »esnična ljubezen do našega ljudstva. Gospoda Vinka Vrankarja bomo spomnili k večnemu počitku v soboto, 13. t. m. ob 15. uri popoldne v Žal.

u— Obsežna gradbena delavnost se nam obeta v prihodnjem letu. Pokojniški zavod v Ljubljani je letošnje leto dogradil na bivšem vrtu uršulinskega samostana ob podaljšani Muzejški ulici tri petnadstropne in ob koncu Nunske ulice eno petnadstropno stanovanjsko hišo s 60 sobodnimi

stanovanji, za katere je zavod žrtvoval 6.060.000 lir. Kakor smo doznali, ima Pokojniški zavod v načrtu še eno istokotno visoko zgradbo, ki bo najbrž stala v bližnji prihodnosti na vogalu Nunske ulice in Bleiweisove ceste. Tako utegne biti vse ta blok v kratkem času zazidan. Nadalje je zavod kupil prostorno zemljišče za palačo zavarovalne banke »Slavije« v Verdujevi in Fuharjevi ulici za dva milijona lir. Škoda bi vsekako bila, ko bi ta veliki prostor ostal še nadalje neizkoriščen. Ondi namerava tudi čim prej zgraditi dve veliki stanovanjski hiši. Ravno tako je kupljeno veliko zemljišče od družbe »Alpeko«, kjer misli postaviti več petnadstropnih stanovanjskih hiš. Vsa javnost in splošni gospodarski napredek našega mesta bosta upravičeno toplo pozdravila živahno gradbeno dejavnost Pokojniškega zavoda v Ljubljani.

u— Opera pevka Ljudmila Poljanarjeva je kaj hitro zaslovela kot izvrstna sopranistka in žela v operi lepe uspehe. Prav tako izvrstna pa je tudi na koncertnem odru, saj je že ponovno sodelovala ob raznih prilikah in na raznih koncertih. Tako bo ponovno nastopila v ponedeljek 15. t. m. na intimnem koncertu Glasbene Matice hkrati s pianistko Milo Dornovskovo. Gospodin Poljanarjeva bo pela s svojim izredno lepim in skrbno šolanim glasom dva Pavčičeva samospela Uspavanka II. in Kaj mi pravi pticek. Uspavanostu pa je bil tudi pripravljen vstopni nastop na koncertu »Pozdrav iz daljave« in Lajovčeva samospela »Kaj bi le gledal«. Spremljala jo bo na klavirju pianistka Mila Dornovskova, ki bo samostojno izvajala Beethovne »Variacije«, Novakove »Pesmi zimskih noči« in Kaanovo »Fantazijo« na motive Smetanove »Moje domovine«. Na koncert dveh domačih umetnic z izvrstnim sporedom prav posebno opozarjamo. Bo v Mali filharmonični dvorani. Vstopnice do bite v Knjižarni Glasbene Matice. (—)

u— Koncert Angela Jarca in Marije Tiranove. V sredo ob 18.30 bo v dvorani Pokrajinske delavske zveze na Miklošičevi cesti koncert, ki ga prireditelja Angel Jarc in Marija Tiranova, Betetova učenka. Pri klavirju bo oba solista spremljal prof. Justin G. Jarc si je med ljubljanskim občinstvom pridobil zadnji čas mnogo simpatij zlasti po svojih nastopih v Veselim teatru. Na sporedu so same domače skladbe, zato bo večer brez dvoma privabil mnogo poslušalcev.

u— Veseli teater predvaja svoj 11. program samo še danes in jutri. Na sporedu Senzacionalna opera »Rinaldo Rinaldini«, modna revija, Ribničan Urban, nastop g. Čeboklije in druge salve smeha. Predstava v soboto 13. t. m. ob 18.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30. Prodaja vstopnic v soboto ob 10. do pol 13. ure in od 16. ure dalje, v nedeljo pa od 10. ure dalje neprekinjeno do zadnje predstave.

u— Starokatoliške službe božje se bodo vršile od 14. t. m. naprej ob nedeljah in praznikih ob 8.30.

u— Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote od 20. do ponedeljka od 8. mestni višji zdravnik dr. Fran Cihac. Stefanova ulica 7-I., telefon 36-41.

u— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije vabi starše učencev VI. a in VIII. b razreda na sestanek, ki bo v nedeljo 14. t. m. v risalnici ob 10.

u— Podpornemu društvu za gluhooslepno mladino je daroval g. Alojzij Sušnik, trgovec v Ljubljani, v počastitev spomina bla gospojkevine Andreja Šarabona znesek 250 lir. Plemenitemu dobrotniku iskrena hvala!

u— Prometna nezgoda. V četrtek popoldne so na kirurški oddelku pripeljali Jožefo Murovčevico iz Zgornje Siške. Ko je na Celovski cesti skušala stopiti na tramvaj, je tako nesrečno padla, da si je pretresla možgane, a poleg rane na glavi je dobila tudi notranje poškodbe.

Iz Goriške pokrajine

Okrepčevalci za vojake na goriškem kolodvoru. V skrb za vojake, ki so na poti, sta bili na goriškem glavnem kolodvoru ustanovljeni tudi dve okrepčevalnici za Oborožene Sile. V času od junija do oktobra sta ti dve okrepčevalnici prodali raznih živil za 141.664.50 lir.

Smola podeželske gospodinj. Nerodno nezgoda je v Gorici doživela Romaniča Brovčeva z Grahovega. Prišla je v mesto, da bi nakupila nekaj potrebnih reči. V donarici je imela s seboj lepo vsoto 8000 lir. Ko je na Verdujevem korzu pogledala za svojim denarjem, pa je iznenada opazila, da je listnico izgubila. Vse iskanje za izgubljenim premoženjem je ostalo zaman.

Smrtna nesreča sivolasega starčka. Na Gočah pri Vipavi se je smrtno ponesrečil Franc Fabičič, po domače »Tončkov oče«. Učakal je visoko starost 84 let in je bil najstarejši mož v soseski Blag mu spomin!

ve že nekaj let stalno v Zagrebu. Večina se še ni mogla znanj v novih razmerah in v novem okolju. Ljudje so kljub vsem težavam vsakdanjega življenja požrtvovalno posvečali prosti čas pripravi za uprizaritev. Skušnje so potekale v zasebnem stanovanju in v prostorih SKDS, tam, kjer se v tako bujnem tempu razmahuje življenje vseh tistih slovenskih ljudi, ki iščejo v teh prostorih navodil, nasvetov in vsakovrstne pomoči. Če vse to uvažujemo, tedaj je uprizaritev zadovoljiva in uspeh nesporen, vzhle pomanjkljivostim, ki jih odkriva kritično oko.

Pri posameznih igralcih je bilo ponekod dokaj naivnosti, teatralnosti, preveč naglašene patetike, vendar si opazil pri nekaterih nadpovprečno igranje. Posebno dobra sta bila Miroslav Kugler kot študent Mrva in Viktor Kokalj kot posestnik Dolinar. Oba sodelavca sta dosegla, z mnogo iznajdljivosti in talenta, izdelala svoje vloge. Lepo Vido je igrala Milena Sorčičeva. Vsekako je to težka vloga, ki tudi poklicni igralci zastavlja nalogo, da ji da vse tone svojega stvarjalnega, umetniškega registra. Sorčičeva se je potrudila, da bi kar moč dobro odigrala svojo vlogo. Vzhle nekaterim pomanjkljivostim je dokaj uspešna. Nedostaja ji samo tiste preprostosti v posameznih lirčno-dramatskih prizorih, s katero razpolaga le igralke velikega formata, kakor je na pr. Vika Podgorska. Lik Dolinarjeve zaročnice Milene je bil podan solidno. Interpretka te vloge se giblje po odru sigurno, ležerno in prepričljivo. Njena Milena je živa in topla, trdno izdelana, prikazana z mnogo človeškega razumevanja. Bolnega študenta Poljanca je odigral Mirko Sopčič, ki je nedvomno nadarjen mlad

Iz Novega mesta

n— Zvišane cestne doloake. Novomeški okrajni cestni odbor je na svoji zadnji seji sprejel proračun izdatkov in dohodkov za proračunsko leto 1942 ter sklenil povziti za pokritje primanjkljaja okrajne cestne doloake na vse neposredne doloake povzrjene državne davke na 30 odst. Pritožbe zoper ta sklep so dopustne v zakonitem roku 14 dni, do 23. decembra, in se vlagajo kolkovane z banovinskim kolkom 12 lir za vsakega pritožnika pri okrajnem cestnem odboru.

n— Najemanje delovnih moči. S posebno naredbo Visokega komisariata je bil v Novem mestu ustanovljen okrajni namestni urad, katerega naloga je posredovati delo med delodajalci in delojemalci. Po tej naredbi smejo prejemati delodajalci delovne moči le po posredovanju namestivnega urada, v nobenem primeru pa ne sami. Kljub temu se večina delodajalcev še vedno ne drži te naredbe in sprejema na delo delavstvo brez vednosti in posredovanja namestivnega urada, kar je kaznivo. Zato se ponovno opozarja vsi delodajalci, da v nobenem primeru ne najemajo sami delavcev, marveč naj se vedno obračajo na namestni urad Prekrški bodo odslej strožje kaznovani.

n— Kramarski in živinski sejem. Na kvaterni ponedeljek 15. decembra, bo v Slinovcah pri Kostanjevici sejem za konje, goveda, prašiče in za vso kramo. Ta sejem je bil dolele vedno eden največjih letnih sejmov na Krškem polju.

n— Oblastveno zaprte trgovine. V decembru je okrajni civilni komisar g. dr. Ottone Griselli odredil še tretjo zatvoritev trgovin v Novem mestu. Ena trgovina je bila zaprta zaradi ootbohe navijanja cen, druga zaradi prodaje manufakture brez oblačilne nakaznice in tretja zaradi odkinitve prodaje. Trgovina, ki je bila zaprta zaradi ovadne navijanja cen, je bila pred iztečenim rokom ponovno otvorena, ker se je izkazala ovdah za neosnovano.

n— Večer humorja. V sredo popoldne in zvečer je nastopilo v Prosvetnem domu Klajčevce potujoče gledališče. Pri obeh predstavah je bil obisk malo zadovoljiv. Posamezne točke obširnega sporeda so bile tu in tam dobro izvedene, še najbolj je občinstvu ugajala uprizoritev Nušičevega »Analfabeta«. V splošnem pa je tudi nastop Klajčevce gledališke družine razočaral novomeško občinstvo.

Iz Spodnje Štajerske

Mozartove proslave. Okrožna glasbena šola v Trbovljah priredi proslavo 150letnice smrti skladatelja Mozarta. Sodelovali bodo Marija Tutta, Franc Letz in dr. Kramos. Proslava bo 17. t. m. ob 20. v dvorani okrožne organizacije Heimabunda. Tu di v Ljutomeru so priredili Mozartov večer, na katerem je nastopil godalni kvartet, kot solista pa sopranistka Inge Richter iz Grada, ki jo je spremljala Berta Schenk. Večer je bil zaključen s pesmijo »Ave verum«, ki jo je pel ženski zbor s spremljevanjem godalnega kvarteta.

Ureditelj najemnin. Šef civilne uprave je izdal za Spodnje štajersko posebno odredbo o ureditvi najemnin. Odredba določa, da se najemnine odredajo točno po tem, sil se nanašajo na prostore v starih ali novih zgradbah, po številu sob in po kvadratnih metrih najetih prostorov. Za spodnještajerske razmere je novost v tej določbi, da se lahko za uporabo vrta določi primeren znesek poleg najemnine.

Rudarsko praznovanje sv. Barbare je bilo v nedeljo 7. t. m. v Trbovljah. Na trgu pred glavno upravo TPD so se zbrali rudarji, ki jih je nagovoril obratovodja dipl. inženjer Köhler. Pokojne tovarise so počastili s pesmijo o dobrem kameradu. Dalje sta govorila vodja delovnega urada Fabšchitz in višji rudniški ravnatelj Löfler. Sledila je počastitev 164 starih rudarjev. Eden izmed njih ima za seboj 61 let rudarskega dela, drugi pa po 50 in 25. Popoldne je bila rudarska zabava. Podobne prireditve so bile tudi po ostalih rudniških obratih na Spodnjem štajerskem.

Meso na Stefanovo. Prepoved mesnih jedil ne velja za Stefanovo. O tem je bila izdana uradna objava. Po gostilnah in javnih kuhinjah lahko dobe gostje na Stefanovo mesne jedi, ako oddajo zadevne nakaznice.

Nesročen voznik. V Zgornji Polskavi je padel s polno naloženega voza 49letni mali posestnik Anton Hraštinski. Kolesa so šla čezenj in so mu hodovala prani koš in obraz. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Dve novi denarni poslovalnici. Na podlagi odredbe šefa civilne uprave se ustanovita na Spodnjem štajerskem še naslednja dva denarna zavoda: ptujaka okrožna hranilnica dob' podružnico in Račjem, v st. Lovrencu na Pohorju pa se ustanovi rajfajznovka.

Nemška predstava v Ormožu. Ormoška organizacija Heimabunda je priredila ljud-

ske predstavo igre »Annerl von Auseet. Listi pravijo, da sta bili obe predstavi dobro obiskani.

Iz Hrvatske

Poldrugi milijon kun za zimsko pomoč. V nedeljo je bila v Zagrebu širokopotezno pripravljena prireditelj, s katero se je uvela akcija za zbiranje prostovoljnih prispevkov za zimsko pomoč. Začetek je prišel prav zadovoljiv uspeh, saj so prvi dan v Zagrebu nabrali poldrugi milijon kun. Otvoritev s svečanost se je izvršila z razkošnim in sijajem, kakršen se prilaga duši hrvatskega naroda. Na Jeladičevem trgu so postavili velik slavolok in pod njegovimi tremi loki namestili puščice. Ze v ranih jutrnjih urah se je na trgu zbrala množica občinstva, med njimi je bilo zastopanih 700 društev, korporativno pa je bilo zbrano tudi delavsko in namočensko osebje 400 obratov. Ob 9. je poglavljkov zastopnik, državni podtajnik general Vilko Begič, v čigar spremstvu so bili tudi predsednik odbora za organiziranje pomoči, župan Werner, številni ministri, državni podtajniki in zastopniki ustaških organizacij, zavzel prostor pred slavolokom. General Begič in njegovi spremljevalci so prvi prispevali svoje darove v puščice, nato pa se je skozi slavolok začel neskončen, v resnici svojevrsen defile, v teku katerega so Zagrebčani oddajali svoj obolus stroமாக. Kakor poročajo zagrebški listi, je bil na Jeladičevem trgu vse do večera izredno živahen vrvež.

Zagrebska opera bo gostovala na Dunaju. Ravnatelj zagrebške Opere Stražnički, ki se je uradno udeležil Mozartovih svečanosti na Dunaju, se je pri tej priliki s predstavniki dunajskega gledališkega življenja dogovoril za gostovanje zagrebške Državne opere, ki bo proti koncu februarja prihodnjega leta. Zagrebški umetniki bodo na Dunaju dali dve operni in eno baletno predstavo. Ena izmed dveh oper bo po vsej priliki Gotovčeva »Ero z onega sveta«. Zanimivo je, da zagrebška opera doslej še nikoli ni nastopila v inozemstvu.

Nova delitev svinjskega mesa, svinjske drobovine in suhomesnate robe. V skladu z navodili ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo je pokrajinski odsek za prehrano odredil nov način prodaje svinjine, svinjske drobovine in suhomesnate robe na področju tržiške mestne občine. Prodaja se bo v bodoče vršila na podlagi živilske nakaznice za razna živila. Prijave, ki bodo veljale za nakup v mesecu januarju, sprejemajo mesarji še danes in v ponedeljek.

Zagrebska mestna občina išče novih delovnih moči. Zagrebška mestna občina je razpisala mesta 1 elektroinženjerja, 2 geometrov, 20 upravnih uradnikov, 15 gradbenih tehnikov, 3 računskih uradnikov, 2 blagajnikov, 10 trošarinskih uradnikov, 5 otroških vrtnaric, 27 manipulacijskih uradnikov in 2 zidarstkih polirjev.

Odhod poveljnika bolgarske mladine. V četrtek je iz Trsta odpotoval poveljnik bolgarske mladine Elks. Stefan Kleckar v spremstvu načelnika svojega štaba in svojega osebnega pomočnika. Visoki gost se je delj časa mudil v Italiji, da se približe seznanji z organizacijo fašistične mladine. Ob slovesu mu je zvezi tajnik GIL-a izrazil zahvalo za zanimanje, ki ga je v kratkih urah svojega bivanja v Trstu pokazal za mladinske organizacije v mestu.

Elektrifikacija hrvatskih vasi. V okviru elektrifikacije hrvatskih vasi je bila nedavno priključena na električno omrežje tudi sloveča božja pot Marija Bistrica v Hrvatskem Zagorju. V kratkem bodo dobile elektriko tudi vasi Podgorje, Tugonica in Globočec.

Nočni ribolov podaljšani. Ministrstvo mornarice je ugodilo prošnji generalnega komisarijata za ribolov, da se nočni ribolov z zastrto lučjo na Jadranskem morju podaljša do 15. t. m.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 13. DECEMBRA 1941-XX.
7.30: Poročilo v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert saksofonista Miloša Zihlerja. 12.40: Sekret Jandoli. 13.: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Komuniste Glasnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Operetna glasba — Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica s sodelovanjem sopranistke Drage Sok in tenorista Janeza Lipuščka. 14.: Poročila v italijanski. 14.15: Adamčev Mali orkester. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Nove gramofonske plošče Cetra. 18.: Ivanka Velikonja: Gospodinsko delo v zimskih večerih, slovensko predavanje za gospodinj. 19.30: Poročilo v slovenščini. 19.45: Slovenska glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gledališka sezona EIAR: Fedora, v odmorih slovensko predavanje in vesti v slovenščini. 20.30: Pestra glasba.

pisov. O romanu bomo približili še podroben prikaz.

Antologija pisateljev in kritikov Julijske Krajine. V Trstu (Stab. Tip. Nazionale) je izšla v redakciji Armanda Stefanija 216 strani obsegojaka knjiga: Ultima generazione. Antologia dell'attività artistica e critica dell'ultima generazione giuliana.

»Scrittori politici«. Na izdobju Instituto za fašistično kulturo bo začela založba Zanichelli izlajati zbirko »Scrittori politici italiani«. V zbirki izidejo spisi onih italijanskih avtorjev, ki so od začetka srednjega veka do naših dni obravnavali v raznih oblikah politična vprašanja; najprej tisti, ki so sprejeli in obravnavali v svojih spisih veliko dediščino rimskega imperija, nato pisatelji, v katerih prihajajo do izraza prve polemike med papeštvom in Cerkvijo, med Cerkvijo in državo. Nadalje avtorji renesančne dobe, pa tisti, ki so iskali meje in sredstva protireformacije, predhodniki modernih socialnih ideologij in glasniki narodnega preboda in zedinjenja. Tako zasnovana zbirka utegne zavzeti vidno mesto v italijanski književni kulturi.

Iz upodabljačje umetnosti. V vojvodski palači v Mantovi je prof. Ozzola odkril 2 m 70 cm široki karton v nekoliko zamenjenem stanju in dognal, da je to osnutek znamenite Mantegnove slike »La Madonna della Vittoria« (1495-1496), ki je ena največjih italijanskih znamenitosti pariskega Louvra. Vest o tem odkritju je vzbudila veliko pozornost v krogih umetnostnih zgodovinarjev. — V rimski Galleria di Roma so priredili razstavo svojih del nemški slikarji in kiparji, katerih večina živi v Rimu.

ZAPISKI

K. H. Waggerl v slovenskem prevodu. Založba Naša knjiga (Ljudska knjigarna) v Ljubljani je pravkar izdala v prevodu Franceta Kunstelja roman nemškega pisatelja Karla Heinricha Waggerla »Leto Gospodovce«. Pisatelj tega romana, pripadajoč avstrijskemu kulturnemu krogu, je bil prej našo zimo v Ljubljani in je v literarnem večeru v Unioni čital odlomke iz svojih

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 13. Ob 17.30: Bog z vami, mlada leta! Red B.
Nedelja, 14. Ob 14. Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene. Ob 17.30: Boter Andraž. Izven. Znižane cene.

Danes ob 17.30 bo druga letošnja uprizoritev Camasijeve in Oxilijeve veselice »Bog z vami, mlada leta!« Pristna italijanska gradnja, lahkostnost, humor in čustvenost so glavne odlike te sodobne igre, ki jo je prevedel Smiljan Samec. Dejanje se godi v Turinu v študentovskih krogih in pokaže razvoj in konec mlade študentske ljubezni. V glavnih vlogah Levčarjeva in Kralj.

Nedelja v Drami. Ob 14. bodo ponovili Burnettovo mladinsko igrano »Mali lord« v prevodu Minke Govekarjeve. Delo je namenjeno odraslejši mladini in pokaže zmago plemenitega malega dečka nad trdosrdnim dedom. Opozorjamo na zelo znižane cene. Zvečer ob 17.30 bodo ponovili komedijo »Boter Andraž«, ki jo je napisal Marin Držič in jo je prevedel in lokaliziral prof. Rupel. Nadvse zabavna igra, ki prinaša v dialogih in situacijah mnogo komike, je igrana v stariški slovenščini, ki jo je pisal baročni pisatelj Janez Svetokriški. Režiser in inženir inž. arh. Bojan Stupica. Veljale bodo znižane cene.

Dramatizacija Govekarjeve igre »Rokovnjači« na našem odru. V začetku tega meseca je dosegel naš znan gledališki kritik in kulturni delavec ter pisatelj Fran Govekar 70 let. Med njegovimi dramatičnimi deli zavzemajo »Rokovnjači« kot ena izmed naših najznačilnejših ljudskih iger, ki je bila igrana v teku 42 let na vseh naših slovenskih odrih in tudi na slovenskih društvenih odrih v inozemstvu, posebno pomembno mesto. Zato bo uprizoritev te predstave zanimiv dogodek, na katerega opozorjamo. Igra bo režiral prof. Sest. Premiera je predvidena v začetku prihodnjega tedna.

OPERA

Sobota, 13. Ob 17.30: Rigoletto. Izven. Nedelja, 14. Ob 10.30: Desetnica. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene. Ob 15. Netopir. Izven. Zelo znižane cene.

Zaradi obolnosti gđ. Heybalove bo danes v Operi namesto »Madame Butterfly« predstava »Rigoletto«. Vloga Magdalene bo pela ga. Golobova.

Nedelja v Operi. Mladino in starše opozorjamo na uprizoritev Lipahove mladinske igre »Desetnica«, za katero je komponiral glasbo Janko Gregorc. Motiv te igre je posnet po narodni pravljici. V njej vidimo usodo nesrečne desetnice, ki mora kot prebrana deseta kraljeva hči od doma ter reši v berača zakletega kraljeviča. V tej ljubki igri, ki jo odlikujejo lepe muzikalne točke, bo igrala naslovno vlogo Barbičeva. Opozorjamo na zelo znižane cene. Ob 15. bodo ponovili Straussovo klasično opereto »Netopir«, ki slovi po svoji prepevajoči, vedri glasbi in izvrstnem libretu ter nudi pevcem in igralcem hvaležne naloge. V glavnih partijah Ivančičeva, Ribičeva, M. in B. Sanci, Manoševski, Sladoljev. Anžlovar, Zupan, Frelj, Japljeva in Koširjeva. Režiser E. Frelj, dirigent D. Zebre. Opozorjamo na zelo znižane cene.

Letošnja uprizoritev Smetanove komične opere »Prodana nevesta« bo prihodnji teden. Značilnost tega dela so pestri ritmi in folklorni motivi, ki jih je uporabil skladatelj Smetana na mojstrski način, jih združil s svojo invenciozno glasbo ter tako ustvaril narodno umetno trajne vrednosti. V glavnih partijah: Heybalova, Franci, Betetto, Banovec. Dirigent D. Zebre. Režiser C. Debevec, koreograf ing. P. Golovin, inšcenator V. Skrušny.

Kupim

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Steklenice

Ikerske (oglate, literke) in Cognac steklenice, kupimo vsako množino takoj. »Alko«, Gospodstva c. 13 (Kolizej). 20114-7

Staro pohištvo

postelje, modroce, odevce, omare, oblake, perilo, čevlje, starinske slike, porcelan — stalno kupuje GOLOB Marija, Gallusova nabr. 29. 20260-7

Rabljenе steklenice

od Jekotrola, Tonovina in Efetusa, očistene, kupujemo z zamaškom ali brez. »Čebostaklo«, Resljeva cesta. 20271-7

INSERIRAJ

JUTRU

Radio

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Radioaparat

6cevni, nov, ugodno napravljen za 2200 lit. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20258-9

Auto, moto

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Prikolico

za motorno kolo, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prikolice«. 20261-10

5 tov. avtomobilov

na lesni plin, vzamem za dobo 1 ali 2 mesecev, takoj v našem. Ponudbe je poslati na ogl. odd. Jutra pod »Lesni pline«. 20367-10

Pohištvo

Kuhinjski opravi boljši, in predobno steno z omarico, proda Krže, pohištvo, Vihnika. Ogleda se na skladišču: Tyrševa 47, poleg kavarne Majcen. 20243-12

Novo spalnico.

šperano, ugodno prodam. — Kolizejska ul. 4. dvorišče. 20269-12

Oblacila

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Nov krznen

damski plašč ugodno prodam. Ravnikarjeva 11. 20278-13

Stanovanje

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Zamenjam

3sobno moderno stanovanje v novem bloku Pokoj, zavoda za dvosobnim modernim stanovanjem s centralno kurjavo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjava 999«. 20266-21

Soba odda

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Opremljeno sobo

z ločenim vhodom, s kopalnico, oddam za takoj. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20262-23

Malo sobo

s posebnim vhodom, oddam. Poljanska c. 18/2, levo. 20264-23

Opremljeno sobo

oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20265-23

Sobe išče

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Opremljeno sobo

iščem za takoj v sredini mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točni plačniki«. 20281-23a

Opremljeno sobo

separirano, z eno ali dvema posteljami, lahko z vso opremo, išče solidna urednica. Ceni, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opremljeno sobo«. 20257-23a

Lokali

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Mlekarno

Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlekarna«. 20270-19

Sadje

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Jabolka

od 10 kg naprej, špičkov ali drugih, razpoka po želji: Darovac, Pod Hosto, Dol. Toplice. 20289-34

Informacije

Beseda 1 — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1 3.—

Psihografolog

GLOBČNIK FELIKS, Ljubljana, hotel »Lloyd«, Sv. Petra cesta, sprejema dnevo od 9. do 12. in od 14. do 19. ure. Življenjski nasveti — uspeh za klijenta. 20288-31

INSERIRAJ

JUTRU

Ugodna prodaja

Nova hiša 8-stanovanjska po 3 sobe z vsem komfortom, neposredna bližina centra — cena Lir 980.000.

Hiša 5 stanovanjska po 2 sobi s trgovskim lokalom, garaža, skladišče in vrt, 7 minut od glavne pošte — cena Lir 540.000.

Enostanovanjska komfortna hiša — cena Lir 230.000.

Gostilna z velikim senčnatim vrtom, salonom, na prometnem kraju — cena Lir 330.000.

PRRODA SE SE VEC DRUGIH HIŠ IN PARCEL.

Realitetna pisarna ZAJEC ANDREJ

Tavčarjeva ul. št. 10 — tel. 35-64

Globoko potrta sporočam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je po kratkem in mučnem trpljenju umrl ljubljani soproj in oče

Ivan Kemperle

nameščenec tiskarne Blasnik

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto, dne 13. decembra t. l. ob 16. popoldne z žal — kapele sv. Jakoba, na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 11. decembra 1941.

FANCI — soproga; ZORA in JANE — otroka; brata, sestre in ostalo sorodstvo.

Non rinunciate al piacere di

Ne odpojevate se ugodju

Fumare! Ma FUMATE nel modo migliore con

Kajenja! Ampak KADITE bolje z

ANICOTINA F.D.P.

FILTRO DENICOTINIZZANTE POLIVALENTE
Brevettato in tutto il mondo (Brevetto Italiano N. 384952)

PROTINIKOTINSKIM POLIVALENTNIM FILTROM
patentiranim po vsem svetu (italijanski patent št. 384952)

Derivato da studi rigorosi dell'Eminentissimo Chimico e Biologo Professore Dott. Comm. LUIGI BERNARDINI, Ispettore Generale Tecnico ai Monopoli di Stato, Consigliere di Presidenza nell'Associazione Scientifica Internazionale del Tabacco, con Sede in Brema, Membro d'Onore del Centro Internazionale del Tabacco, con Sede in Roma, Membro del Consiglio Direttivo dell'Ente Nazionale per il Tabacco, ecc. ecc.

Autore della voce »Il Tabacco« sull'Enciclopedia Treccani.
ANICOTINA F. D. P. è l'unico filtro che insieme alla nicotina elimina anche tutte le altre basi organiche e gli altri prodotti nocivi, quali l'ossido di carbonio e l'acido cianidrico. Non altera il gusto, l'aroma e il profumo del fumo del tabacco, e ne conserva umidi i gas e i vapori.

Nelle migliori Rivendite di Generi di Monopoli e nei più importanti negozi di Articoli per Fumatori.
Quattro fra le più importanti Ditte in Italia, specializzate in Articoli per Fumatori, si procureranno il piacere di favorirvi al vostro domicilio, franco e raccomandato: un elegante boccino in galatite con 11 filtri, contro rimessa anticipata di L. 15.

Anche tre scatole di filtri di ricambio, ogni scatola 10 filtri, L. 15 (sempre franco e raccomandato).

Indirizzare richieste e rimesse a:

Più che razza »Tobacco« (Il Tabacco) in Enciclopedia Treccani.
ANICOTINA F. D. P. è l'unico filtro, che in nikotinom vred izloži tudi vse organske luge in druge škodljive proizvode, kot so ogljikov dioksid in cianovodik. Ne kvazi okusa, duha in vonja tobaknega dima in ohranja njegove pline in pare vlažne.

Dobiva se v boljših prodajalnih monopolističnih izdelkih in v vseh trgovinah s potrebščinami za kadilce.
Štiri najvažnejše tržke v Italiji, specializirane v potrebščinah za kadilce, Vam bodo z velikim veseljem poslale na dom priporočeno in brez poštnine eleganten ustnik iz galatite z 11 filtri proti predhodnemu plačilu 15 lit.

Tudi tri škatle z nadomestnimi filtri, katerih vsaka vsebuje 10 filtrov, stanejo 15 lit (brez poštnine in priporočeno).

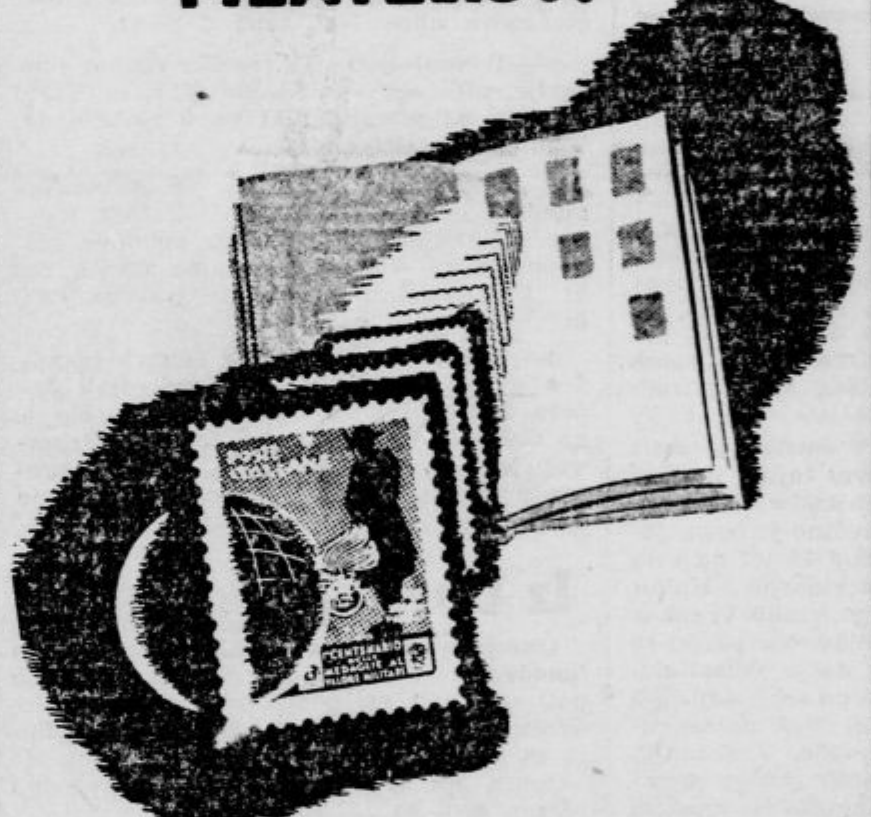
Naročila in denar pošljite na:

Ditta CARMIGNANI - 40, Via Colonna Antonina - ROMA
Ditta SAVINELLI - 2, Via Orefici - MILANO
Ditta SAVINELLI - 31, Galleria Mazzini - GENOVA
153, Portici XX Settembre - GENOVA
Ditta INSERRA - 206, Via Roma - NAPOLI

N. B. — I signori grossisti e rivenditori possono rivolgersi direttamente: N. B. — Gospodje razprodajalci na delce in drobno se lahko obnejo naravnost na:

„Anicotina F. D. P.“ - Via Po, 4
ROMA

FILATELISTI

Presso i più importanti uffici postali del Regno potete consultare gratuitamente il catalogo delle carte valori postali vendibili per collezione dall'Ufficio Filatelico dell'Amministrazione delle Poste e Telegrafi. Gli uffici suddetti accettano le richieste di acquisto di francobolli e del catalogo. Il prezzo del catalogo è di L. 4.— se acquistato direttamente nell'Ufficio Filatelico di Roma. Per la spedizione aggiungere L. 1.10 per l'interno del Regno e Colonie e L. 2.75 per l'Estero.

Pri največjih poštah uradih Kraljevine si lahko brezplačno ogledate katalog poštne vrednote, ki jih za kolekcije prodaja filatelistični urad Uprave Pošte in Telegrafa. Omenjeni uradi sprejemajo naročila za nakup znakov in katalogov. Cena katalogu je L. 4.—, če ga kupite neposredno pri filatelističnem uradu v Rimu. Za pošiljatev priložite L. 1.10 za Kraljevino in kolonije ter L. 2.75 za inozemstvo.

Vsemogočni je nedoumljivo odločil nenadoma poklicati k Sebi našega ljubljene soproga, sina, brata, svaka in prijatelja-sošolca, gospoda

Jakoba Jan-a
lesnega trgovca

Pogreb nepozabnega bo v soboto, dne 13. t. m. ob ½ 5. uri popoldne z žal, kapele sv. Andreja, k Sv. Križu.

Maribor, Gorje pri Bledu, Ljubljana, dne 11. decembra 1941.

Žalujoči

Javljamo prežalostno vest, da je nenadoma preminul gospod

Jakob Jan

Bil je naš vestni sodrnik in zvest prijatelj.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 13. decembra ob ½ 5. uri popoldne z žal — kapele sv. Andreja — na pokopališču k Sv. Križu. Pokojnika ohranimo v trajnem in častnem spominu.

Ljubljana, dne 11. decembra 1941.

Tvrška A. V. Meden
lesna industrija in trgovina

R. Sabatini:

DOTA IN SRCE

Roman

Nazadnje sem vendar pregovoril nesrečnega zaljubljenega dečka, da je použil trohico jedi, toda za nič nisem mogel napeljati pogovora na kar koli razen Genovefe de Canaples. Začel me je celo oštevati, češ, kaj tako resno in prepričano jem in s tem nagajam njegovi nestrpnosti, da bi čim prej pihel za njo. Namignil sem mu, da v tem, ko je ne vidi, lahko nemoteno misli nanjo. A ta ugotovitev mi je vzlele svoji osnovanosti malo pomagala, in dasi sem vaju postavljati svojo udobnost nad vse, sem moral konec koncev vendar kar hitro končati obed ter privoliti, da odrineva.

Andrej, ki je naprej vedel, da mu je ostati v Bloku dalj časa, je imel s seboj celo skladišče prtljage in je moral zaradi tega potovati v kočiji. Prisedel sem tudi jaz; njegov sluga Silvij je dobil mesto zraven kočijaža, moj zvesti Michelot pa je jahal zadaj ter vodil mojega konja za uздо. Tako smo odrinili in — bodi si zaradi sopotnikov z miselnosti molččnosti, bodi si zaradi enoličnega ropota koles, bodi si — to je bilo menda poglavito — zaradi izvrstnega kosila, ki sem ga imel pod streho, kmalu me je obšla dremotica, ki se je čez nekaj minut izpremenila v spanec.

Baš se mi je sanjalo, da me St. Auban in Malpertuis zvezanega vlečeta pred kardinala, ko sem

se mahoma zbudil in videl, da drdramo z velikim truščem skozi Etrenchy; ta čas, ko sem spal, smo bili torej prevozili kakih šest milj. Somrak se je spuščal in Andrej je v ozadju kočije negibno sedel s knjigo, ki je zaradi teme ni mogel čitati, ter držal kazalec med listi, da ne bi zgrešil mesta, do koder je bil prišel. Najine oči so se srečale in dečko se mi je nasmehnil.

»Ne bil bi si mislil, Gaston,« je rekel, »da more človek, ki ima tako črno vest kakor vi, tolikanj globoko zaspati.

»Prav za prav nisem globoko spal,« sem zagodrnjal, misleč na svoje sanje.

»Hudimanal Pa vsaj dolgo, če ne globoko.«

»Samo zato, da ne bi venomer slišal imena Genovefe de Canaples. To je sicer sladko ime, a vi ga delate enoličnega.«

Veselo se je zasmeljal.

»Ste kdaj ljubili, Gaston?«

»In še kolikokrat!«

»Res? Toda hotel sem vprašati, ali ste kdaj doživeli veliko strast?«

»Na stotine velikih strasti, dečko moj.«

»Toda nikoli nobene takšne, kakor je moja.«

»Vsekako ne, kajti svet ji še ni videl podobne. Bodite tako prijazni in potegnite za vrstico, znova uteleseni Kupidon; rad bi izstopil.«

»Izstopili bi radi? Zakaj?«

»Zato, ker tudi mene srce boli. Nekaj časa bi jezdil z Michelotom, vi pa lahko med tem sanjate o njenih koravnih ustnicah, safirnih očeh in vseh drugih odlikah, ki krasi njeno čudovito osebo.«

Čez dve minuti sem sedel na konju in jahal z Michelotom za kočijo. Kakor sem že prej namignil, nisem imel Michelota samo za slugo, ampak tudi za prijatelja. Več ko naravno je torej, da sem mu zaupal svoje skrbi zastran tega, kaj nam pripravljajo St. Aubanova in Vilmorinove nakane, če že o vročeglavčku Malpertuisu ne govorim.

Med najinim pomenkovanjem se je stemnilo in nazadnje so v dalji zmagljave pred nami luči v Etampesu, kjer sva nameravala ostati čez noč.

Ob osmih smo dospeli v mesto in se čez nekaj minut s hrupom in truščem ustavili na dvorišču gostilne »Pri meču«.

Andrej je bil ves iz sebe, ko je zvedel, da sta canapleški gospodični že pred dvema urama dospeli v ta kraj, dobili spočite konje ter nadaljevali pot, češ da hočeta biti še noč v Monnerivillu. V svoji prismojenosti je celo predložil, naj storiva po njunem zgledu; a moji pametni razlogi so zmagali in tako sva ostala v Etampesu do jutra.

Andrej je šel kmalu k počitku. Jaz sem se natknil na nekega gospoda de La Vrillière, dvornika Vilmorinovega kova, ki sem ga sicer le površno poznal, in sem, ker je bila njegova možna bolj polna kakor njegovi možgani, prebil z njim nad vse dobičkanosno večer. Vljudni plemič je s silnim veseljem pozdravil moj prihod ter predložil, naj se skupaj pokratkočasi. Prinesli so nama kocke in La Vrillière je igral tako nerodno, da je v pol ure po kronah zakockal dvajset zlatih pištol. Tedaj je izgubil hladnokrvnost, zaklel in vrgele kocke v ogenj, rekoč, da so to igrčke za male

otroke in da mu moram dati revanšo na karte. Prinesli so nama jih in tako sva metala vražje podobice še precej časa čez polnoč, ne da bi se bila sreča bogve kaj obrnila. Ogenj je ugasnil in v izbo je pritisnil mraz, preden je La Vrillière med glasnim kihanjem izjavil, da mu je igre dovolj.

Preklinjaje samega sebe, češ da je najnesrečnejši človek na svetu, mi je bedak voščil lahko noč ter me pustil za sedemdeset pištol bogatejšega, nego sem bil ob najinem svidenju.

VII.

GRAD CANAPLES

Kljub velikim naporom, h katerim nas je priganjal Andrej, nismo več mogli dohiti canapleških gospodičen, ki sta očitno potovali dokaj hitreje, nego je drugače ženska navada.

Andreja, ki je iz tega sklepal, da njegova Genovefa ne misli nanj, je ta smola globoko užalostila; trdil je, da bi se mu gotovo dala dohiti, ko bi ji bilo kaj do njega. Takšnih misli je bil moj mladi prijatelj, ko sva naslednji večer — to je v petek — dospela v Orléans. Ko se je pa v soboto proti polnedru najina pot končala s prihodom v Blois, je celo že tarnal, da se je nalašč podvzela, samo da bi mu ušla. Po sodbi, ki sem si jo bil ustvaril o gospodični Ivoni, sem mislil, da se lahko usodim izreči lastno mnenje, in sem dejal, da je tista, ki komandira v teh in najbrže tudi v drugih rečeh, očitno Ivona: potovanje je torej poteklo po njeni, ne po sestrični želji.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.